**Pełna tabela wygranych na stronicy 6-tej.**

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. ILUSTROWANA Dzisiejszy numer zawiera 10 stron

# REPUBLIKA

Rok VII | ŁÓDŹ, PIĄTEK, 13-go WRZEŚNIA 1929 R. | CENA NUMERU 25 GROSZY. | Nr. 251

# Spór sejmu z rządem

## Zastrzeżenia klubów poselskich w sprawie konferencji u premjera.—Dziś zapadnie decyzja P. P. S. w sprawie udziału w naradzie.

## Marsz. Daszyński konferuje z prem. Świtalskim.

Warszawski korespondent „Republiki" (B.) telefonuje:

Wczoraj odbyło się w gmachu sejmu posiedzenie CKW, PPS. pod przewodnictwem posła Barlickjego przy udziale 12 członków. Po załatwieniu szeregu spraw organizacyjnych **przystąpiono do omówienia całości sytuacji politycznej pod kątem rozważania dwuch zagadnień, a mianowicie sprawy zwołania sesji sejmu, jak i wzięcia udziału w konferencji przywódców klubów poselskich z udziałem premjera i Marszałka Piłsudskiego.**

W pierwszej sprawie, t. j. zwołania sesji sejmowej CKW, PPS, wypowiedział się za wczesnem zwołaniem sesji **i gotów jest poprzeć w tym względzie inicjatywę Klubu Narodowego, t. j. udzielić podpisów pod petycję do Prezydenta Rzplitej.**

Co do wzięcia udziału w konferencji u premjera Świtalskiego, zdania były rozbieżne. Przeważała jednak opinja, że konferencja winna być zwołana nie przez rząd, a przez marsz. sejmu p. Daszyńskiego, który też powinien posiedzeniu takiemu przewodniczyć.

Sama konferencja, zdaniem socjalistów, **winna się oczywiście odbyć na terenie sejmu.** Ostateczna decyzja, czy wziąć udział w konferencji czy nie wziąć, powzięta jeszcze nie została a sprawę tę pozostawiono do zadecydowania klubowi poselskiemuPPS. którego posiedzenie odbędzie się dziś.

Jak widać, w sprawie konferencji rządu z przywódcami klubów poselskich **wytworzyła się sytuacja groteskowa, przypominająca błędne koło. Kluby poselskie chciałyby najpierw znać dokładnie program konferencji a potem zadecydować, czy wziąć w niej udział. Rząd zaś nie chce programu konferencji wyjawić, dopóki nie będzie znał stanowiska klubów poselskich wobec samego zamiaru zwołania konferencji.**

Wyjaśnienie przynieść miała zapowiedziana na wczoraj rozmowa premjera Świtalskiego z marszałkiem Daszyńskim, która odbyć się miała w godzinach popołudniowych. CKW, PPS. przeciągał swe obrady do późnej godziny wieczornej, jednakże rozmowa marszałka Daszyńskiego z premjerem Świtalskim nie doszła do skutku i dlatego CKW, PPS powziął uchwałę zwołania na dziś posiedzenia klubu poselskiego, **na którem zapadnie ostateczna decyzja.**

## Prez. Ziemięcki u min. Matuszewskiego

### Konferencja dotyczyła ułatwień w sprawie spłat pożyczki rządowej.

Warszawski koresp. „Republiki" (B) telefonuje:

**Prezydent m. Łodzi poseł Ziemięcki przyjęty został wczoraj na audiencji u ministra skarbu p. Matuszewskiego w sprawie finansów m. Łodzi.**

Konferencja dotyczyła ułatwień magistratu m. Łodzi w sprawie spłat pożyczki zaciągniętej w ministerstwie skarbu i w banku państwa.

**W rezultacie dłuższej rozmowy p. prezydent Ziemięcki osiągnął pewne przesunięcia terminów, bądź rozłożenie należności na raty i t. d.**

**W sprawie poważniejszych kredytów dla m. Łodzi konferencja wczorajsza nie dała wyniku ze względu na prowadzoną przez ministra Matuszewskiego politykę oszczędnościową w dziedzinie inwestycji.**

## Fabryka samolotów

### spłonęła w Poznaniu.

POZNAŃ, 12 września.
(Polska Agencja Telegraficzna)

**Dzisiaj w nocy wybuchł z niewiadomej przyczyny groźny pożar w zabudowaniach fabryki samolotów spółki akcyjnej „Samolot" w Poznaniu Ławicy.**

**Spłonęły dwa hangary i część fabryki. Wraz z hangarami padło ofiarą płomieni sześć samolotów gotowych, sześć będących na wykończeniu i dziesięć będących w budowie. Szkody są bardzo znaczne.**

## Wybuch pocisku

### rozszarpał kanoniera.

Lwów, 12 września.

Jak podaje „Dziennik Lwowski" wczoraj obok Kozowej pow. brzeżańskiego zaszedł tragiczny wypadek w czasie ćwiczeń artyleryjskich.

Wskutek przedwczesnej eksplozji pocisku armatniego, został rozszarpany kanonier Józef Drążek, zaś kan. Piotr Flaszowski, ciężko ranny.

W stanie groźnym odwieziono ich do szpitala w Brzeżanach.

## Mandaty w Palestynie i Iraku

### są dla Anglji kłopotliwe. — Sensacyjny artykuł lorda Rothermera.

Londyn, 12 września.
(Polska Agencja Telegraficzna)

Lord Rothermere wystąpił w „Evening News" z zapowiedzianym już od kilku dni rewelacyjnym artykułem w sprawie mandatu brytyjskiego w Palestynie i Iraku.

**Artykuł jest namiętnym apelem do rządu, aby się wyrzekł swych mandatów, ponieważ korzyści z nich Wielka Brytanja wcale niema, natomiast powodują one zbyt wielkie koszta.**

Lord Rothermere występuje również stanowczo przeciwko mandatowi brytyjskiemu w Iraku, **widząc w tym mandacie jeszcze większe zło, niż w mandacie palestyńskim,** gdyż zmusza on Wielką Brytanję do kolosalnych wysiłków natury wojskowej, aby utrzymać w spokoju 2.800.000 arabów w Iraku, którzy już raz, w 1920 roku, powstali przeciwko Wielkiej Brytanji.

Lord Rothermere występuje w końcu z sensacyjnym projektem, aby Liga narodów, o ile koniecznie chce patronować narodom w Azji Mniejszej, przekazała mandat w Palestynie i Iraku — Włochom.

## Nowy szef biura prasowego

### w prezydjum rady ministrów.

Warszawski koresp. „Republiki" (B) telefonuje:

W najbliższych dniach przybywa do Warszawy z Berlina nowomianowany szef biura prasowego przy prezydjum rady ministrów red. Tadeusz Święcicki.

Z jego przyjazdem ustalona będzie lista urzędników biura prasowego, która będzie niezwykle liczna, będzie bowiem liczyć 10 osób.

## Wielki pożar

### w zakładach Kruppa.

Kilonja, 12 września.
(Polska Agencja Telegraficzna)

W zakładach kruppowskich wybuchł dziś pożar w stoczni „Germania".

Do godz. 6-ej po poł. nad ugaszeniem ognia pracowały wszystkie oddziały straży kilońskiej. Przypuszczalną przyczyną pożaru było krótkie spięcie.

## Parlamentarzyści francuscy

### przybyli do Katowic.

Katowice, 12 września.
(Polska Agencja Telegraficzna)

Dziś o godzinie 2.54 pociągiem z Krakowa przybyła do Katowic wycieczka parlamentarzystów francuskich.

## Katastrofa parowca belgijskiego.

### 15 osób zatonęło.

AMSTERDAM, 12 września.

**Parowiec belgijski „Estella" zderzył się z parowcem niemieckim.**

**„Estella" zatonęła prawie natychmiast po zderzeniu. 15 osób zatonęło.**

## Zjazd gospodarczy w Warszawie

### odbędzie się z inicjatywy rządu w dniu 5 października.

## Projekt utworzenia naczelnej izby gospodarczej.

Warszawski koresp. „Republiki" (B) telefonuje:

W dniu 5 października rozpocznie się w Warszawie sygnalizowany już przez nas **trzydniowy zjazd gospodarczy, zwołany przez rząd.**

W zjeździe tym weźmie udział z ramienia rządu premjer Świtalski oraz ministrowie: przemysłu i handlu Kwiatkowski, skarbu Matuszewski i rolnictwa Niezabytowski.

Ze strony sfer gospodarczych, **decydującą rolę odegrają przedstawiciele izb przemysłowo-handlowych** i to właśnie odróżniać będzie zjazd ten od narad odbywanych w ostatnich latach, kiedy to sfery gospodarcze reprezentowane były przedewszystkiem przez przedstawicieli związków przemysłowych.

Wobec ukonstytuowania się izb przemysłowo-handlowych, na terenie całego państwa, tym razem z referatami o całokształcie sytuacji gospodarczej w kraju wystąpią już delegaci tych izb.

Referaty przedstawicieli sfer gospodarczych napotkają na kontrreferaty przedstawicieli rządu o sytuacji gospodarczej, przyczem rozwinie się dyskusja. Jednym z przedmiotów zjazdu **będzie omówienie sprawy utworzenia przewidywanej przez konstytucję naczelnej rady gospodarczej.** Istnieje projekt, aby rada ta składała się ze stu osób: 90 przedstawicieli izb przemysłowo-handlowych i 10 mianowanych przez rząd, wybitnych teoretyków a przedewszystkiem profesorów uniwersytetów. Rada spełniać będzie rolę organu opinjodawczego.

# Za kulisami organizacji „Consul”

## ukrywał się wódz nacjonalizmu niemieckiego gen. Ludendorf.

## Aresztowani teroryści są sprawcami krwawych mordów na Górnym Śląsku.

**Berlin**, 12 września.

Organizacja „Consul“, która. jak się okazało, dokonywała tajemniczych zamachów dynamitowych w Niemczech, **jest jednym z najczynniejszych tajnych**

**związków**

z pośród istniejących w Niemczech po zakończeniu wojny.

Od roku 1919 wroga republice narodowo-anarchistyczna **grupa terorystów organizowała sprzysiężenia i wykonywała zbrodnie.**

Organizację „Consul“. nazywaną krótko „O. C.“, założył w Monachjum kapitan Erhardt, rekrutując jej członków z pośród byłych marynarzy. Po przewrocie Kappa „O. C.“ objeła przewodnictwo ojczyźnianego ruchu w Niemczech. **Wojskowym doradcą tej organizacji był Ludendorff.**

Plebiscyt górnośląski i powstania stworzyły dla niej szerokie pole do działalności.

Przy pomocy **aktów sabotażu przypisywanych polakom,** popierała „O. C.“ akcję Schutzbundu i Orgeschu.

Aresztowana w Berlinie grupa Timma jest pozostałością organizacji sabotażowej Hauensteina, która również w czasie plebiscytu rozwijała

**ożywioną działalność na Górnym Śląsku.**

**Berlin**, 12 września.

Ogólna liczba aresztowanych w związku z zamachami bombowemi w Niemczech **doszła dziś do 25.**

Między innymi **aresztowano agrarjuszy, głównych agitatorów radykalnego związku Landvolksbund,** mianowicie agitatora tego związku z Holsztynu, Hamkensa, oraz jego głównego wspólnika, Muthmanna.

Obu przywódców aresztowano pod Wrocławiem podczas agitacyjnych przemówień, w których Hamkens i Muthmann **wzywali publiczność do aktów terorystycznych.** Działo się to w miasteczku Neumark, w odległości 40 klm. od Wrocławia.

Sensacyjne szczegóły wykazało dotychczas przeprowadzone śledztwo. Wielka część (około 45 proc.) aresztowanych to członkowie organizacji C. (Consul), albo ludzie zbliżeni do niej ideowo. **Organizacja ta składa się głównie z osławionych przywódców Grenzschutzu, którzy odznaczyli się brutalnemi morderstwami jeńców polskich, wziętych do niewoli podczas walk powstańczych na Górnym Śląsku. Niemal każdy z aresztowanych ma na sumieniu liczne morderstwa, dokonane na niewinnych polakach.**

Ze znalezionych materjałów policja kryminalna wyciągnęła wniosek. że w **najbliższym czasie planowany był nowy zamach. — Prawdopodobnie tym razem chodziło o ministerstwo spraw wewnętrznych, gdyż to ministerstwo** właśnie było przedmiotem specjalnych studjów organizacji terorystycznej.

zjawiła się sekretarka Lanke i dopiero wówczas mogła policja obłożyć areszfem cały materjał. **Główny kierownik biura Paweł Plasch, zniknął bez śladu. Inny z podejrzanych uciekł do Włoch. Policja wysłała za nimi pościg.**

Jednym z głównych sprawców jest techniczny fabrykant bomb. zegarmistrz Plen, który również został wczoraj aresztowany.

Pod zarzutem udziału w zamachach bombowych **aresztowano w Berlinie jeszcze kupca Kruschki'ego na Görlitzerstrasse, ogniomistrza armji niemieckiej Wilskiego na Florastrasse, oraz kilku innych.**

Wszystkich aresztowanych odprowadzono do prezydjum policji w Berlinie.

## Dwuch „bombiarzy“ uciekło do Włoch.

**Berlin**, 12 września.

Śledztwo w biurze znanego przywódcy puczu Kappa, Ehrhardta, napotkało na przeszkody, ponieważ w chwili, gdy policja wtargnęła do biura, nie było w niem nikogo z urzędników i personelu.

Policjanci czekali godzinę, wreszcie



# Nowe brednie Waldemarasa.

## Oskarża on Polskę... o współdziałanie z Pleczkajtisem.

**Kowno**, 12 września.

Po swym powrocie z Genewy Waldemaras wczoraj przyjął przedstawicieli prasy litewskiej i udzielił im niesłychanego tak co do formy, jako co do treści, wywiadu.

Oświadczenia premjera litewskiego przepełnione są samemi kłamstwami. Waldemaras na początku podkreślił, **że nie wystąpił podczas genewskiej sesji Ligi narodów z litewskiemi skargami i żalami na Polskę, aby nie wywołać wrażenia, jakoby Litwa chciała intrygować przeciw ponownemu wyborowi Polski do Rady Ligi.**

Waldemaras wywodził dalej. że z trzech powodów opuścił tak wcześnie Genewę i wrócił do Kowna. **We wszystkich trzech powodach Polska ponosi winę, że premjer litewski odjechał do swej ojczyzny. Pierwszym powodem jest, że, jak twierdził Waldemaras, Polska na litewsko-polskiej linji demarkacyjnej odbywa manewry wojskowe (?!)**

Następnie w pobliżu Wilna odbywają się tajne narady polaków (?!), pod przewodnictwem Marszałka Piłsudskiego. Obrady te mają być rzekomo skierowane przeciw Litwie. Po trzecie wreszcie, Waldemaras jak sam zapewnia, był **niesłychanie skonsternowany, gdy się dowiedział, że przy aresztowanym Pleczkaitisie znaleziono broń pochodzenia polskiego (?!).**

Oświadczenia Waldemarasa zadziwiają swą bezczelnością. Wszystkie trzy „powody“ są wyraźnie skłamane. Policja wschodnio-pruska, prowadząca śledztwo w Wystruciu, której nie można pomawiać o stronniczość na korzyść Polski, stwierdziła, że broń. znaleziona przy Pleczkajtisie, w żadnym razie nie jest pochodzenia polskiego.







## Bolszewicy aresztowali 11 polaków pod zarzutem kontrabandy.

**Leningrad**, 12 września.

GPU. aresztowało 11 osób z pośród personelu t. zw. „polskiej koncesji częstochowskiej“ pod zarzutem uprawiania kontrabandy przy pomocy urzedników cudzoziemskich placówek dyplomatycznych.

Między aresztowanymi znaidują się niejaki Bychowski. Brandl Eliasz i małżeństwo Kożuchowscy.

## Nota angielska do sowietów w sprawie wznowienia stosunków dyplomatycznych

LONDYN, 12 września.

(Polska Agencja Telegraficzna)

**Rząd angielski wysłał do rzadu sowieckiego notę, w której wyraża gotowość przystąpienja do rokowań w sprawie ponownego nawiązania stosunków** dyplomatycznych pomiędzy obu państwami.

## Eskadra łotewska w gościnie u lotników polskich.

**Wilno**, 12 września.

Dziś o godz. 9-ej rano wylądowała na lotnisku w Porubanku eskadra łotewska, składająca się z 5 samolotów pod dowództwem szefa lotnictwa łotewskiego płk. Baszko.

Goście zabawią w Wilnie do 13 b. mies., zwiedzą miasto, poczem odlecą w towarzystwie oficerów 5 p. lotniczego do Lidy, gdzie podejmowani beda jako goście pułku.

## Walki w Marokku trwają w dalszym ciągu.

**Rabat**, 12 września.

W walce pod Boudenid zginęło 25 strzelców marokańskich. w tej liczbie dwuch francuzów.

## Przemysłowcy holenderscy w Gdyni

**Gdynia**, 12 września

Dziś rano przybyła tu z Warszawy wycieczka przemysłowców i finansistów holenderskich.

# Kraj-proletarjusz.

Ponowny wybór Polski do rady Ligi Narodów jest niewątpliwym sukcesem p. min. Zalewskiego i całego systemu naszej polityki zagranicznej, stosowanego od kilku lat. Gdyby sukces ten zdarzył się w okresie innym aniżeli epoka p. Świtalskiego et consortes, prawdopodobnie w Polsce „opozycyjnej", panowałaby wielka radość. Dzisiaj, niestety, wiele poważnych stronnictw i wielu poważnych skądinąd ludzi ma zbyt zamącone nienawiścią głowy, aby mogło się czemkolwiek radować.

W Anglji widzieliśmy właśnie niedawno uderzający przykład innego nieco sposobu reagowania na sukcesy państwowe. Kanclerz skarbu angielskiego Snowden, przewodniczący delegacji Wielkiej Brytanji na konferencji w Hadze, powitany został entuzjastycznie przez Londyn. Gdybyśmy żyli w okresie romantyki budowlanej, wdzięczni złomkowie wystawiliby zapewne swemu ministrowi bramę triumfalną i ludzkiemi ramionami wtoczyliby jego rydwan do miasta. Dziś jednak łuki wyszły z mody, tedy p. Snowden pojechał sobie z Victoria Station do biura nowym „Talbotem", a tymczasem uhonorowanie bohatera dnia odbyło się przez prasę. Dzienniki wszelkich odcieni poświęciły Snowdenowi całe kolumny, przyczem sławiły jego mądrość stanu, energię, zręczność, siłę woli, a przedewszystkiem patrjotyzm.

Ci sami anglicy, którzy jeszcze przed kilku miesiącami podczas wyborów straszyli społeczeństwo widmem Snowdena, którzy przypominali co chwila, że przez jego ręce spływać miały do Anglji bolszewickie czerwońce (vide głośna sprawa rzekomego listu Zinowjewa!) nagle, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej, śpiewają hymny pochwalne na cześć socjalisty i to jeszcze jakiego!...

Aby zdać sobie sprawę z tych nastrojów specyficznie angielskich, trzeba pamiętać o tem, że socjalizm angielski posiada swoje cechy specyficzne, radykalnie odróżniające go od każdej innej odmiany socjalizmu. Angielska klasa robotnicza z jednej strony walczy z własnym kapitalizmem nawewnątrz i starcia są tu niekiedy bardziej ostre, aniżeli na kontynencie; z drugiej jednak strony robotnik angielski bierze udział w tem korzystnem ukształtowaniu stosunków gospodarczo-politycznych, jakie wywalczyła sobie w ciągu wieków Anglja. Jeśli płace robotnika angielskiego są najwyższe w Europie, jeśli jego poziom egzystencji przekracza znacznie wszystko to, co nasz robotnik może sobie wyobrazić i wymarzyć, to dzieje się to właśnie dlatego, że w dalekich Indjach robotnicy puchną z głodu i wymierają już nie tysiącami, ale miljonami, że kulisi chińscy w Hong-Kong kontentują się garstką ryżu, jako całodzienną strawą.

Jak ludzie, tak i państwa — dzielą się na burżuazyjne i proletarjackie, że użyjemy tu popularnej terminologji klasowej. Takiem państwem nawskroś burżuazyjnem jest Anglja i robotnik angielski w wielkiej mierze korzysta ze swego udziału, jeśli nie w majątku, to w obywatelstwie angielskiem, w polityce cen, w polityce celnej, w taniości kredytu, w obfitości konsumpcji w rozległości rynków, w wysokich stawkach dla bezrobotnych...

Socjalista angielski nie tylko rozumie to, ale i czuje na swojej skórze. Dlatego, prowadząc u siebie w domu walkę z kapitałem, trzyma się w rozsądnej rezerwie, jeśli chodzi o swą solidarność z klasą robotniczą kraju ujarzmionego lub też konkurencyjnego. Labour Party wcale nie solidaryzuje się z socjalistami niemieckiemi, jeśli chodzi o odszkodowania, ale odwrotnie, chętnie naciska wszelkie sprężyny, aby jaknajwięcej wydobyć od niemieckiego płatnika i najwięcej przelać do angielskich banków. Oto jest powód triumfalnego przyjęcia Snowdena w Londynie przez całe społeczeństwo angielskie bez różnicy klas i zapatrywań.

U nas musi być inaczej: na wąskiej kładce naszej biedy każda walka musi przybrać ostre formy. Przy ciemnocie i analfabetyzmie mas, przy małej liczebności inteligencji, przy braku chleba codziennego, ponad rozwagę, poczucie społecznej solidarności — wznosi się zajadłość, gorycz, nienawiść. Jesteśmy jako całość, krajem — proletarjuszem, który nie ma swoich plantacyjnych murzynów w Afryce, ani swoich kulisów w Chinach. Nie jest prawdą, że walczymy o 8-godzinny dzień pracy, ani o podwyższone zarobki; w Polsce walczy się jeszcze o kęs chleba i przywilej życia!...

Stąd zaciekłość każdej walki. Trzeba ludzi bystrego oka i wielkiego serca, ludzi, którzy potrafią myśleć po polsku historycznie, aby ideą swą umieli przełamać ciasne ramy teraźniejszości, nie patrzeć pod kątem wąskim aktualności, ale cieszyć się czasem wygraną swych przeciwników, a klęską przyjaciół, tak jak to czynią anglicy!...

**Czesław Ołtaszewski.**

# Śmiały krok rządu

## na drodze do wzmocnienia prawdziwej demokracji społecznej.

Jak wiadomo, z dniem 1 września r. b. doznała częściowego urzeczywistnienia projektowana odawna reforma szkoły, w ten sposób, iż trzy najwyższe klasy 7-letniej szkoły powszechnej zrównano z trzema najniższemi klasami szkół średnich ogólnokształcących. Nie przesądzając jeszcze jaką to śmiałe rozstrzygnięcie przyniesie korzyść ze stanowiska naukowo - wychowawczego, przyznać trzeba, iż za jednym zamachem dla umocnienia i podniesienia demokracji uczyniono więcej, niż wszyscy dotychczasowi najradykalniejsi reformatorzy w ciągu całego szeregu lat.

Trzeba bowiem szczerze przyznać, że aczkolwiek **mamy dużo demokratycznych form** i aczkolwiek mamy jedną z najliberalniejszych konstytucyj wśród państw demokratycznych, to jednak brak nam jest istotnej treści demokracji mianowicie **obywateli wychowanych i myślących demokratycznie,** brak nam, jednem słowem, demokracji o typie zachodnim. Cóż z tego bowiem, że prawo zapewnia całkowitą równość obywateli, gdy **zwyczaj na każdym kroku dzieli wszystko i wszystkich na wyższe i niższe kondygnacje społeczne,** gdy elegancko ubrany pan patrzy z góry na przeciętnego chłopa lub robotnika i gdy ci dwaj patrzą również z podełba na każdego „pana" — gdy mimo wszystko pomiędzy nimi istnieje jakaś hierarchiczna granica, której przekroczenie „panu" poczytają za niesmaczny wybryk lub conajmniej niewłaściwość, chłop zaś i robotnik uważa ją słusznie za coś krzywdzącego i upokarzającego; gdy wszystkie złe maniery szlacheckie wyłażą przy każdej okazji?

Gdzież mierzyć się naszemu przeciętnemu inteligentowi-demokracie z jakimś np. amerykańskim, czy chociażby niemieckim „kapitalistą" na punkcie tej prawdziwej, życiowej — a nie tylko formalnej demokracji?

Demokracja, to przedewszystkiem podciągnięcie poziomu intelektualnego dołów społecznych ku wyżynie kulturalnej t. zw. „uprzywilejowanych" jednostek. U nas pod pojęciem demokratyzm kryje się gruba nieszczerość, gdyż największy wyznawca dedmokracji w teorji, czy nawet w polityce, **przestaje być demokratą w życiu codziennem i w zetknięciu się z rzeczywistością.**

Dlaczego? — Bo różnica wychowania, myślenia, różnica poziomu umysłowego zniechęca przeciętnego inteligenta do zadawania się z prostakiem i pozwala mu na lekceważące traktowanie człowieka „prostego", z drugiej strony różnice te głównie sprawiają, iż człowiek prosty zupełnie na opak będzie pojmował swój demokratyczny stosunek do inteligenta i w zachowaniu się będzie tego stosunku nadużywał. I tego stanu rzeczy nie zmienią żadne nakazy ani rozporządzenia. Znikną, a raczej już zniknęły różnice rodowe, znikną wcześniej czy później antagonizmy, wynikające z różnic majątkowych, nie znikną jednak z życia różnice społeczne tak długo, dokąd nie podniesie się na wyższy poziom umysłowy i kulturalny szerszych mas społeczeństwa, do czego w pierwszym rzędzie prowadzi, tak jak w każdym kraju, **szkoła powszechna.**

Zrównanie trzech wyższych klas szkoły powszechnej z niższemi klasami szkół gimnazjalnych czyni olbrzymi wyłom w tej trudnej do przebycia barjerze nierówności społecznej. Odtąd szkoła — aby skutecznie i z ogólnym pożytkiem dla wszystkich! — będzie wyrównywać te różnice jużto przez wspólne wychowywanie w ciągu lat trzech tych, którzy w przyszłości mają zająć wyższe stanowiska społeczne, z tymi, którzy po ukończeniu szkoły powszechnej pójda do rzemiosła, fabryk i na rolę jako pracownicy fizyczni, już to przez zaszczepienie młodzieży w wieku najbardziej do tego podatnym wspólnych ideałów i upodobań, przez wspólne zadzierzgnięcie stosunków towarzyskich, bądź wreszcie przez zapoznanie tej młozieży, która już do gimnazjów nie pójdzie, z podstawowemi wiadomościami z przyrody, historji, literatury i t. p. oraz przez **zaszczepienie pewnych towarzyskich walorów, które tak znakomicie zbliżają do siebie ludzi różnego pochodzenia i stanowiska.**

Dlatego też nieprzychylne przyjęcie decyzji rządu w tym przedmiocie przez niektóre, zwłaszcza endeckie dzienniki, uważać należy za objaw niechęci do rozwoju prawdziwej demokracji w Polsce. Raczej należałoby się troszczyć, aby ta śmiała i pożyteczna reforma dała w rezultacie to, czego się spodziewa po niej rząd i całe społeczeństwo.

**J. Cz.**

# Niemcy przeciw planowi Younga.

## Sensacyjna deklaracja komitetu plebiscytowego. — Prawica nie uznaje zobowiązań haskich.

## Rzesza uchyla się od odpowiedzialności za wybuch wojny.

**Berlin, 12 września.**

(Polska Agencja Telegraficzna)

Komitet przygotowujący plebiscyt przeciwko planowi Younga ogłasza dzisiaj w pismach prawicowych obszerną deklarację, formułującą cele i taktykę całej tej akcji.

**Deklaracja wysuwa jako główne zadanie całej akcji obalenie tezy o winie Niemiec za wybuch wojny. Na tej akcji opiera się dalsza akcja komitetu wysuwająca żądanie nowej rewizji spraw reparacyjnych przy której to rewizji Niemcom zaliczonoby na poczet ostatecznych sum reparacyjnych wszystkie świadczenia, dotychczas poczynione. Akcja ma się rozpocząć plebiscytem, przygotowanym przez komitet.** Plebiscyt ma nastąpić na temat ustawy, której projekt ogłoszony został już dzisiaj przy wzmiankowanej deklaracji.

Paragraf pierwszy projektu zobowiązuje rząd Rzeszy do oświadczenia w uroczystej formie rządom zagranicznym, **że wymuszone na Niemcach przyznanie się do winy za wybuch wojny jest pod względem prawno - międzynarodowym zupełnie bez znaczenia.** Art. drugi żąda, aby po tem uroczystem oświadczeniu starano się wszelkiemi środkami obalić dotychczasowe oskarżenia, rzucane pod adresem Niemiec i **aby postarano się o unjemożliwienie ewentualnej powtórnej okupacji w drodze zniesienia art. 429 i 430 traktatu wersalskiego.**

**W związku z tem projekt żąda odrzucenia wszystkich nowych zobowiązań, przyjętych przez Niemcy w Hadze. Art. trzeci ma na celu niedopuszczenie do przyjęcia planu Younga. Postanawia on, że żaden rząd Rzeszy niema prawa przyjmować żadnych zobowiązań ani ciężarów opierających się na tezie o winie Niemiec za wybuch wojny. Każdy kanclerz, który postąpiłby wbrew temu, ma być oddany pod sąd jako zdrajca stanu.**

Komitet zapewnia jednocześnie, że stronnictwa które z nim współpracują zgłoszą w Reichstagu wniosek żądający odroczenia ratyfikacji planu Younga. Wniosek taki wymaga tylko jednej trzeciej głosów w Reichstagu.

### Przesunięcia w dyplomacji niemieckiej.

**Rzym, 12 września.**

(Polska Agencja Telegraficzna)

Jak słychać w tutejszych kołach dyplomatycznych, ambasador niemiecki przy Kwirynale ma wkrótce **ustąpić.**

Na jego miejsce poszedłby von Schubert, dotychczasowy podsekretarz stanu w niemieckiem ministerstwie spraw zagranicznych. Na miejsce Schuberta wymieniają jako najpoważniejszego kandydata obecnego posła niemieckiego w Warszawie **Rauschera.**

# Duch „Balladyny" w Komisji Teatralnej

## Co będzie grał p. dyr. Adwentowicz. — Jak będzie załatwiona sprawa subwencji dla teatrów popularnych. — Rekwizytornia nie jest muzeum.

## Pożyczać czy nie pożyczać kostjumów.

W związku z rozpoczęciem nowego sezonu teatralnego, w środę wieczorem pod przewodnictwem p. ławnika prof. Smolika, odbyło się posiedzenie komisji teatralnej, z udziałem pp. prezydenta Ziemięckiego, wice-prezydenta dr. Wielińskiego, wice-prezesa rady miejskiej — dyr. Wolczyńskiego, r. Groszkowskiego, r. Doleckiego, red. Polaka i dr. Falleka.

Obecny był również dyrektor teatru miejskiego, który na wstępie posiedzenia zaznajomił komisję z zamierzeniami swemi na najbliższe miesiące, dotyczącemi zarówno pracy teatru miejskiego jak działalności placówek i imprez artystycznych z teatrem tym związanych.

### Sprawa repertuaru.

Według informacyj, udzielonych przez p. dyr. Adwentowicza, plany repertuaru teatru miejskiego przedstawiają się następująco:

13 b. m. inauguracja sezonu — „Wesele Figara" — Beaumarchais'ego; 21 b. m. przedstawienie ku czci Wojciecha Bogusławskiego — „Henryk IV na łowach"; 27 b. m. „Rywale" — Zuckmayera; w październiku „Panienka z dancingu" — Krzywoszewskiego lub „W czepku urodzony" — Rapackiego i „Hop pla, żyjemy!" — Tollera.

W końcu października i początkach listopada występy Junoszy - Stępowskiego i zespołu Teatru Polskiego w sztuce C. B. Shawa — „Wielki Kram", w listopadzie — „Młody las" — J. A. Hertza, „Szwejk"-Haseka i na rocznicę 29-go — „Kordjan" Słowackiego, w grudniu — niegrana dotąd sztuka — „Lisowczycy" — Konecznego, zaś od 18 do 22 występy Malickiej, Węgierki i Sawana w jednej z najgłośniejszych komedyj współczesnych. W pracy swej dyrekcja teatru miejskiego zwracać będzie wielką uwagę na inscenizacyjne i reżyserskie przygotowanie sztuk wystawianych; w tym też celu dyr. Adwentowicz zaangażował do współpracy tak wybitnych reżyserów, jak L. Schillera, dyr. Chaberskiego, dyr. Trzcińskiego, dyr. Z. Nowakowskiego, Waldena i in.

Ze względu na bardzo liczny zespół teatru miejskiego, zaangażowany w przewidywaniu możności prowadzenia sceny popularnej i wobec objęcia teatru przy ul. Ogrodowej przez dyr. Melinę, p. dyr. Adwentowicz zakomunikował, iż zamierza uruchomić w lokalu Domu Ludowego przy ul. Przejazd nr. 34 teatr o charakterze popularnym i kameralnym, i że pertraktacje z czynnikami w tej sprawie miarodajnemi znajdują się w stadjum rokującem szybkie i pomyślne ukończenie.

Niezależnie od tego projektu, dyr. Adwentowicz powoła członków swego zespołu do pracy około zorganizowania dzielnicowych teatrów popularnych, w których sami robotnicy grać będą dla publiczności robotniczej. Przedstawienia takie odbywałyby się conajmniej raz na miesiąc, bądź w odpowiednich lokalach fabrycznych, bądź też w sali teatru miejskiego.

Przedstawienia dla zrzeszeń pracowników umysłowych i fizycznych odbywać się będą w teatrze miejskim, tak jak dotychczas, dwa razy tygodniowo. Cennik miejsc pozostaje niezmieniony.

Co się tyczy zapowiedzianych występów opery warszawskiej, będą się one odbywały dwa razy na miesiąc, z udziałem miejscowych chórów i orkiestry; na otwarcie sezonu, w dn. 23 bm. pójdzie najprawdopodobniej „Trubadur".

### Podział subwencji.

Bardzo ożywioną dyskusję wywołał następny punkt porządku dziennego: **stosunek magistratu do teatrów prywatnych.**

**Omawiano tu dwie sprawy: subwencji dla teatrów popularnych i wypożyczania kostjumów tym teatrom.**

Sprawa subwencji przedstawia się w ten sposób, iż dotychczas magistrat przyznawał **60.000 zł. rocznie teatrom popularnym,** mieszczącym się na ul. Ogrodowej w sali fabryki I. K. Poznańskiego i na ul. Piotrkowskiej, w sali Gevera.

Ponieważ w roku bieżącym teatry te prowadzi p. Gorczyński, wobec tego niektórzy członkowie magistratu sprawę subwencji tej postawili pod znakiem zapytania, **jako że do osoby p. Gorczyńskiego nie mają zaufania.**

Natomiast przedstawiciele magistratu mają zaufanie do p. Adwentowicza, który w najbliższym czasie otwiera teatr popularny w gmachu „Domu Ludowego" przy ul. Przejazd.

Gdy jeden z członków komisji postawił wniosek, aby subwencje podzielić między wszystkie sceny popularne na terenie Łodzi, zabrał głos p. **prez. Ziemięcki,** który oświadczył:

**Miasto nie zna planów, ani zamierzeń dyr. Gorczyńskiego. Miasto jeszcze nie ma zaufania do trwałości finansowej jego imprez, wobec tego nie może przyznawać subsydjów teatrowi, którego istnienie, narazie przynajmniej, jest mocno problematyczne.**

Dlatego też p. prezydent proponuje, aby sprawy subwencji narazie nie rozstrzygać, **lecz odłożyć ją na pewien czas, w ciągu którego wydział kultury i oświaty zbierze materjały o poziomie artystycznym i podstawach finansowych tych teatrów i przedłoży je Komisji teatralnej.**

Wniosek ten został przyjęty jednogłośnie.

W przemówieniu p. prez. Ziemięckiego należy podkreślić dwa momenty: mówiąc o teatrach popularnych p. Gorczyńskiego zaznaczył on, **że za udzieleniem subwencji tym teatrom przemawia fakt, iż posiadają one duże sale w ośrodkach fabrycznych Łodzi.** To są teatry, do których uczęszczają robotnicy. Jeśli chodzi o teatr popularny p. Adwentowicza, p. prez. Ziemięcki **ma pewne zastrzeżenie, co do udzielenia mu części subwencji, należnej teatrom popularnym, ponieważ jest to sprzeczne z kontraktem, nie przewidującym podwyższenia subsydjum dla dyrekcji teatru miejskiego.**

### Spór o kostjumy

Dłuższą polemikę wywołała sprawa wypożyczania kostjumów teatrom prywatnym. Stała się ona aktualna z tego powodu, że dyrektor teatru miejskiego odmówił dyr. Gorczyńskiemu wypożyczenia kostjumów do „Balladyny".

Ławnik **Smolik** uzasadniał stanowisko magistratu w ten sposób:

po pierwsze kostjumy mogą być pożyczone **tylko za zgodą dyrektora teatru miejskiego,** który odpowiada za ich stan, po drugie, kostjumy przez wypożyczanie niszczą się. Z tego powodu Wydział Kultury uznaje postępowanie dyrekcji teatru za słuszne.

Wywody ławnika zbijał **red. Polak** następującemi argumentami:

Dotychczas, t. zn. od sześciu lat, teatry popularne w Łodzi korzystały z kostjumów teatru miejskiego. Nie należy rozdzierać szat z tego powodu, że przez wypożyczanie kostjumy niszczą się. **Czyż rekwizytornia teatru miejskiego ma charakter Muzeum? Kostiumy są do tego, by „grały", ponieważ właśnie przez leżenie niszczą się, a przez „granie" kulturalnie się procentuja.**

Następnie red. Polak zaznaczył, iż nie chodzi mu bynajmniej o wypożyczanie wszystkich kostjumów, lecz **jedynie do sztuk polskiego repertuaru klasycznego.**

**Komisja teatralna nie ma obowiązków wobec jednego teatru miejskiego, ale wobec wszystkich teatrów działających na terenie Łodzi, a zwłaszcza wobec tych scen, które szerzą kulturę teatralną wśród mas robotniczych.** Co się tyczy stanowiska p. Adwentowicza, który kostjumów nie chce pożyczać, jest ono zrozumiałe, ponieważ p. Adwentowicz jest przedsiębiorcą i z tego tytułu **wolno mu utrudniać życie swojemu konkurentowi.**

Jednakże na stanowisku przedsiębiorcy nie może stać ani Komisja teatralna, ani Wydział kultury i oświaty.

Dlatego też red. Polak złożył następujący wniosek:

**Komisja teatralna wyraża życzenie, aby dyrektor teatru miejskiego wypożyczał kostjumy do sztuk z polskiego repertuaru klasycznego teatrom popularnym w ośrodkach fabrycznych Łodzi.**

Wnioskowi temu w ostry sposób **sprzeciwiali się: wiceprez. dr. Wieliński i ławnik Smolik.** Natomiast **prez.** Ziemięcki zaznaczywszy, iż w tej sprawie ostatnie słowo należy do ławnika wydziału, bez którego zgody nie może być nic wypożyczone, co stanowi własność teatru miejskiego, — **przeciwko** wnioskowi nie miał żadnych zastrzeżeń.

**Tuż przed głosowaniem wniosku p. prez. Ziemięcki opuścił posiedzenie, wobec czego przedstawiciele magistratu znaleźli się w mniejszości.**

**Za wnioskiem red. Polaka padły 4 głosy, przeciwko — 3. Wniosek został przyjęty.**

Następnie red. Polak zainterpelował ławnika Smolika, **dlaczego tak rzadko zwoływane są posiedzenia komisji. Na wniosek wiceprez. Wielińskiego uchwalono, iż obrady Komisji będą się odbywać co sześć tygodni.** Na tem posiedzenie zamknięto.

# Akcja włókniarzy.

## Nie o podwyżkę chodzi, lecz o pracę w ciągu pełnego tygodnia.

**Donosiliśmy w swoim czasie, że związki zawodowe włókniarzy w Łodzi zamierzają wszcząć w najbliższym czasie akcję ekonomiczną.**

**Jak się dowiadujemy, związki zawodowe wydały w bieżącym tygodniu zlecenie wszystkim delegatom fabrycznym, aby do środy przyszłego tygodnia przygotowali dokładne raporty ze stanu zatrudnienia w fabrykach. Na zebraniach delegatów, które się odbędą w przyszłą środę, będzie omówiony całokształt akcji. W związku z powyższem zwróciliśmy się do związków zawodowych z zapytaniem, czy istotnie sprawa posunęła się aż tak daleko naprzód, że można myśleć o wysunięciu żądań podwyżkowych.**

**Wyjaśniono nam, że nie chodzi w tym wypadku o podwyżkę płac, lecz akcja cała zmierzać ma właściwie w kierunku niezmniejszania zarobków, jak się to dzieje pono w wielu zakładach przemysłowych, oraz zwiększenia ilości dni pracy, albowiem przy średniej pracy w ciągu trzech dni w tygodniu, robotnicy nie są w możności utrzymać się.**

**Zdaniem związków przemysłowych, sytuacja w przemyśle poprawiła się obecnie o tyle, że powiększenie ilości dni pracy jest zupełnie możliwe. (i).**

# KRONIKA

WRZESIEŃ
**13**
PIĄTEK

Dziś: Filipa i Aleks
Jutro: Podw. św. Krzyża.

—::—

| | |
|---|---|
| Wschód słońca | 5.31 |
| Zachód słońca | 6.20 |
| Wschód księżyca | 4.18 |
| Zachód księżyca | 11.10 |
| Długość dnia | 12.51 |
| Ubyło dnia | 3.18 |

## Minister łotewski

*bawił wczoraj w Łodzi.*

W dniu wczorajszym bawił w naszem mieście łotewski minister rolnictwa Alberings w towarzystwie dyrektora departamentu ministerstwa rolnictwa Czekanowskiego i sekretarza osobistego ministra Niezabytowskiego.

Goście przybyli z Kościelca, gdzie zwiedzili stację doświadczalną, nagrodzoną złotym medalem na P. W. K. oraz żeńską szkołę rolniczą.

Obie placówki wywarły na gościa zagranicznego nader korzystne wrażenie.

Minister Alberings złożył wizytę p. wicewojewodzie dr. J. Rożnieckiemu, który przyjął gości w urzędzie wojewódzkim w asystencji naczelnika wydziału rolnictwa i weterynarji p. inż. Z. Szostaka i p. o. naczelnika wydziału przemysłowego p. inż. J. Piaskowskiego

Po wizycie w urzędzie wojewódzkim goście zwiedzili zakłady fabryczne w Widzewskiej Manufakturze.

## Do wojska!

*Wcielenie rocznika 1908.*

Już w najbliższych dniach rozpocznie się wcielenie poborowych rocznika 1908, uznanych za zdolnych do służby wojskowej i wyznaczonych na pierwszy turnus.

Drugi turnus wcielony będzie w październiku, a obecnie w pierwszym rzędzie wcieleni zostaną przydzieleni do służby administracyjno-wojskowej i do lotnictwa.

Wcieleni zostaną ci, którzy otrzymali kategorję A, bez zastrzeżeń lub z małemi zastrzeżeniami, z wyjątkiem chorych na serce.

Ci, którzy nie będą wcieleni obecnie na wiosnę, zostaną zaliczeni do nadkontyngentu, choć do ukończenia lat 25 mogą być powołani do służby wojskowej.

Obecnie wcieleni zostaną do szeregów również mężczyźni rocznika 1906 którzy dwukrotnie otrzymywali kategorję B. a ostatnio uznani zostali za zdolnych do służby, oraz z rocznika 1907, którzy żadnych odroczeń nie otrzymali. (b).

## Rozbudowa Rudy.

*Magistrat chce wybudować wielki gmach szkolny.*

Jak się dowiadujemy, magistrat Rudy Pabjanickiej zamierza wszcząć starania o uzyskanie funduszów na budowę wielkiego gmachu szkolnego w Rudzie. Okazuje się bowiem, że w Rudzie Pabjanickiej zwiększa się w poważny sposób liczba ludności napływowej pochodzącej z Łodzi. Przeważnie robotnicy nie mogący znaleźć źródła utrzymania w naszem mieście, przeprowadzają się do Rudy Pabjanickiej, licząc na to, że łatwiej znajdą tam utrzymanie, wobec ciągłego rozwoju miasteczka.

W związku z tem zwiększa się nieproporcjonalnie liczba dziatwy szkolnej. W roku bieżącym oddano tam do użytku olbrzymi gmach wyposażony bogato w pomoce szkolne, okazało się to jednak nie wystarczające, to też wiosną przyszłego roku magistrat projektuje budowę jeszcze jednego, wielkiego gmachu szkolnego. (i).



# Śmierć pod kołami tramwaju.

## Kupiec Jakubowicz wpadł pod koła wagonu i został kompletnie zmiażdżony.

## Zwłoki ofiary przewieziono do prosektorjum

Wczoraj o godzinie 7 min. 40 wieczorem na ulicy Piotrkowskiej przed domem nr. 43 znów zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, który pociągnął za sobą śmierć przechodnia.

Od ul. Cegielnianej w kierunku ul. Zielonej biegł jakiś człowiek, który chciał dogonić tramwaj linji nr. 4. Przebiegając obok idącego w tym samym kierunku tramwaju nr. 11, który szedł za „czwórką", biegnący potknął się o rozsypane na wybetonowanej jezdni kamienie i wpadł między wagon motorowy i przyczepny tramwaju nr. 11. Wagon przyczepny przejechał przez ciało nieszczęśliwego człowieka i

KOMPLETNIE JE ZMASAKROWAŁ.

Wokoło rozległy się przeraźliwe krzyki przechodniów, motorniczy zatrzymał wagon, jednakże z pod kół wyciągnięto już tylko zwłoki nieszczęśliwca.

Przejechanym okazał się

35-LETNI KUPIEC PRZĘDZY.

Bencjan Jakubowicz vel Jakubowski, zamieszkały przy ul. Konstantynowskiej nr. 65.

Zwłoki przejechanego zostały przewiezione do prosektorjum miejskiego.

Od zeszłego miesiąca jest to drugi wypadek przejechania na śmierć. Niejednokrotnie pisaliśmy o niebezpieczeństwie jakie zagraża osobom lekkomyślnym, które bez zastanowienia wskakują i wyskakują z będących w pełnym biegu tramwajów. Najdrobniejszy, nieprzewidziany szczegół może pociągnąć za sobą śmierć, a w najlepszym wypadku ciężkie kalectwo.

# 43 bandytów

## zasiądzie dn. 23 b.m. na ławie oskarżonych.

## Wszystkim grozi kara śmierci.

Jak już donosiliśmy, sąd okręgowy na posiedzeniu gospodarczem wyznaczył termin rozprawy przeciwko bandzie Karczmarka i Szczecińskiego na dzień 23 września r. b.

W dniu tym zasiądzie na ławie oskarżonych 43 bandytów z Romanem Szczecińskim i Adamem Karczmarkiem na czele.

Będzie to proces — monstre. Przed kompletem sędziowskim przesunie się bowiem aż 118 świadków.

Najbardziej krwiożerczym z całej tej szajki jest Roman Szczeciński, zabójca b. p. Michała Króla. Wszystkim oskarżonym grozi kara śmierci.

Akt oskarżenia zawiera przeszło 100 stron druku maszynowego. Oskarżonych w procesie jest 43 osoby. Rozprawa potrwa około 10 dni i odbędzie się w sali Nr. 56.

Ze względu na przewidziany natłok w dniu rozpraw, ilość biletów wydawanych przez kancelarję sądu, będzie ograniczona. (p).



## Heine-Medina

*szerzy się nadal w województwie łódzkiem.*

Jak już donosiliśmy na terenie Łodzi, jak również województwa łódzkiego zanotowano kilka wypadków straszliwej choroby paraliżu dziecięcego t. zw. Heine - Mediny. Wobec tego, iż liczba zachorowań wzmogła się, zainteresowało się tą sprawą ministerstwo spraw wewnętrznych i w specjalnem zarządzeniu do urzędu wojewódzkiego, upoważniło p. wojewodę do wydania zarządzenia o obowiązkowem zgłaszaniu przypadków tej choroby do władz, stosownie do ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych.

Niewątpliwie energiczna akcja przyczyni się do jaknajrychlejszego stłumienia tej epidemji. (i).



# Samobójstwo ucznia w szkole

## z powodu złego wyniku egzaminu „poprawkowego".

## Jak zapobiec tragedjom młodzieży szkolnej.

Echa maturalnych egzaminów przebrzmiały już dawno. Zapomniane zostały tragedje związane z tem, jakie miały miejsce przed kilku miesiącami. Zdawałoby się, że tylko ten końcowy akt szkolny zdolny jest wzbudzić depresję wśród młodzieży i doprowadzić niekiedy do rozpaczliwych czynów.

Tymczasem dowiadujemy się o nowej tragedji, jaka zachodzi w życiu szkolnem Przed kilku dniami, w związku z rozpoczęciem się nowego roku szkolnego we wszystkich szkołach odbyły się

**egzaminy poprawkowe**

i oto onegdaj w kurytarzu jednego z gimnazjów warszawskich na ul. Królewskiej

**popełnił samobójstwo**

wystrzałem z rewolweru skierowanym w skroń 17-letni uczeń tej szkoły Stefan Orowski. Strzał był trafny — gdy na miejsce wezwano lekarza, stwierdził on już tylko zgon.

Oczywiście, przeprowadzono natychmiast śledztwo w tej sprawie, które wykryło, iż powodem samobójstwa był

**ujemny wynik egzaminu poprawkowego,**

od którego zależała promocja ucznia do klasy 8-ej.

Jest to wypadek narazie sporadyczny, który jednak nie powinien przebrzmieć bez echa. Jeśli jakiekolwiek egzaminy szkolne mogą wywołać tak silną reakcję ucznia, wskazuje to wyraźnie na to, iż dotychczasowy system egzaminacyjny, jakiby on nie był, czy chodzi o egzaminy maturalne, czy też o jakiekolwiek inne, jest przestarzały i nietylko nie odnosi pożądanych rezultatów, lecz wręcz przeciwnie,

**jest przyczyną tragedji młodzieży.**

Nie chcemy rozwodzić się obszernie nad tą sprawą. Przed kilku miesiącami, omawiając sprawę egzaminów maturalnych oświetliliśmy dokładnie tę bolączkę. Jeśli do niej obecnie powracamy, to dlatego, by zwrócić uwagę właściwych czynników, że wypadki samobójstw wśród uczni, spowodowane egzaminami, powinny być jaknajskrupulatniej zbadane i powinno się znaleźć jakiekolwiek wyjście, które zmieniłoby całkowicie dotychczasowy,

**wadliwy system egzaminacyjny.**

Ministerstwo oświaty przygotowuje obecnie cały szereg projektów, zmierzających do zreformowania szkolnictwa. Jedną z takich reform i bodaj, że najpilniejszą jest

**sprawa egzaminów szkolnych**

Tą sprawą powinny się władze szkolne zainteresować przedewszystkiem, aby raz wreszcie skończyły się zamachy samobójcze i inne akty rozpaczy wśród młodzieży szkolnej. S.

## TEATR MUZYKA SZTUKA

### TEATR MIEJSKI.

Dziś inauguracyjne przedstawienie „Wesele Figara" Beaumarchais'ego, poprzedzone słowem wstępnem Juljana Tuwima, laureata m. Łodzi. Biorą udział czołowe siły zespołu pp.: Jarkowska, Dunajewska, Morska, Niedźwiecka, Martini, Brodniewicz, Gurynowicz, Chodecki, Hajduga, Lenk, Łabędzki, Mroziński, Woskowski, Woszczerowicz. — Wykwintna reżyserja Konstantego Tatarkiewicza. — Komedja otrzymuje zupełnie nową oprawę sceniczną pomysłu art.-mal. Mackiewicza. — Muzyka Mozarta. — Chóry i orkiestra pod kierunkiem kapelmistrza Białostockiego.

Inauguracja zapowiada się imponująco. Spodziewany przyjazd szeregu wybitnych reprezentantów prasy i literatury stołecznej.

W związku z tą premjerą wychodzi dodatek literacki do programów teatralnych. Jest to nowość którą zapewne mile powita publiczność.

### „MIRA EFROS".

W sobotę o godz. 4-ej po południu ciesząca się rekordowem powodzeniem sztuka Gordina „Mira Efros". Obsada premjerowa z p. Horecką na czele.

Bilety w cenie od 50 groszy do 5 zł. 50 gr. do nabycia w kwiaciarni p. Salwy, ul. Moniuszki Nr. 2, od 10 rano do 7 wiecz. bez przerwy.

### TEATR KAMERALNY.

Dziś, piątek po raz ostatni występ J. Osterwy w „Fircyku w zalotach". Przedstawienie dla inteligencji. Ceny do połowy zniżone. Bilety do nabycia w cukierni Gostomskiego.

### „RZECZYWISTOŚĆ" Bolesława Gorczyńskiego.

Jutro premjera trzyaktowej komedji współczesnej Bolesława Gorczyńskiego „Rzeczywistość". Reżyseruje Michał Melina. W głównych popisowych rolach Iza Kozłowska, Karolina Lubieńska, Pela Relewicz-Ziembińska oraz Michał Melina. W niedzielę i poniedziałek powtórzenie „Rzeczywistości".

### TEATR POPULARNY.

Przyjęta gorąco przez prasę i publiczność „Balladyna" J. Słowackiego dana będzie dziś, piątek wieczorem oraz w sobotę o godzinie 4.30 po poł. dla młodzieży.

### „SUŁKOWSKI" St. Żeromskiego.

Jutro premjera „Sułkowskiego". Głośny ten historyczny dramat Stefana Żeromskiego wyreżyserowany został przez Juljusza Osterwę, który też kreować będzie popisową rolę tytułową. Piękne dekoracje przygotowuje art.-mal. Pietkiewicz. Stylowe kostjumy wypożyczyła „Reduta". Role ważniejsze odtworzą: Ściborowa, Madaliński, Puchalski, Woźnik i Zbucki.

„Sułkowski" z Osterwą grany będzie do środy włącznie.

### TEATR GEYEROWSKI.

Jutro premjera komedji G. Zapolskiej „Moralność pani Dulskiej" z Sabiną Zielińską, Bronowską, Marcinowską, Paczkówną, Trapszówną, Waczyńską, Góreckim i Plucińskim. — W niedzielę popołudniu oraz wieczorem powtórzenie „Moralności pani Dulskiej".



# Pełna tabela wygranych

## piątego dnia ciągnienia 5-tej klasy 19-tej loterji państwowej.

*Zł. 75.000* Nr. 138994.

*Zł. 10.000* N-ry: 3051 102271 112996 114880 123683 129772 55863.

*Zł. 5.000* N-ry: 10155 131625.

*Zł. 3.000* N-ry: 16107 30495 75356 133041 157201 161620 164496 181106.

*Zł. 2.000* N-ry: 15405 45568 558648 98681 99146 133032 140491.

*Po zł. 1.000* na N-ry: 10998 12549 14154 20726 29695 36157 57046 61006 74720 76517 77515 88215 100097 102862 105578 105612 112041 115891 117257 122876 129377 133735 135754 141282 152440 168772 173658 177084 177087 182025.

*Po zł. 600* na N-ry: 8309 11459 12146 14173 17522 23674 32963 34890 37720 46663 52698 59060 64548 68914 84564 94329 105859 106122 106284 106632 113025 175143 183747.

*Po zł. 500* na N-ry: 530 780 2403 2624 3953 4039 5902 6443 9864 12941 13465 14422 14517 16332 20242 20770 20843 24899 26013 26106 26651 27066 29546 29784 31852 33682 35810 38753 39004 43356 44749 46522 47376 49924 52145 52170 53198 56936 58582 58785 62100 64717 66562 68059 68063 68854 68933 69689 70034 70632 71399 72293 75934 77909 79509 83555 83734 84263 85980 86530 88829 90173 90727 92474 93785 95302 95336 95843 98698 99024 100024 100679 101651 101826 103652 103960 105131 105190 108496 113425 114695 114951 115167 115937 116229 116602 116702 116808 116840 117834 118630 119110 119343 120240 121464 121889 122429 124049 124131 127635 127934 129778 130002 131780 136907 137550 137769 138904 138972 139445 140623 140782 141503 142084 142448 142558 142630 142861 143925 143979 144879 145506 146254 146978 148943 150607 151713 154393 156074 156083 156167 156560 157164 157416 158687 159970 160085 162462 162720 163772 165163 165252 166026 169293 169570 172410 176363 176560 177160 177651 177917 180883 181959.

93 999 13031 63 204 37 54 302 401 683 14017 79 168 2387 500 51 81 638 74 702 85 815 18 60 73 79 970 15087 136 224 27 53 357 600 44 703 76 806 12 28 16036 330 82 493 549 38 608 29 43 75 717 61 97 824 88 90 994 17045 103 242 345 46 486 522 43 649 716 807 968 74 75 92 98 18047 155 244 67 356 70 78 81 525 538 648 816 878 992 19010 84 137 202 332 401 43 848 911 30 81

20007 198 215 78 355 97 450 56 533 768 886 947 80 21130 87 253 383 460 73 630 728 43 78 99 928 43 78 90 998 22030 51 107 231 71 300 506 604 94 729 75 859 66 23174 240 43 65 306 92 451 650 833 35 24067 186 280 331 95 455 600 790 25002 81 91 187 220 318 49 83 611 27 837 75 904 45 26146 59 72 96 264 301 22 787 95 816 52 57 905 42 46 27024 49 119 28 66 215 309 94 586 607 82 724 862 939 28001 23 277 91 329 487 579 750 865 76 980 29404 49 89 515 47 605 701 24821

30042 85 106 95 260 96 341 454 648 846 880 915 85 31123 42 257 85 308 648 858 936 57 89 32089 140 236 58 362 86 698 709 720 33052 69 301 16 93 586 622 62 802 34281 441 565 769 35 75 816 39 945 35131 430 35 500 31 40 52 625 727 98 893 36075 93 150 161 297 315 45 57 586 95 680 708 807 41 955 69 76 80 87 37145 50 266 303 63 435 566 749 831 838 38159 203 15 52 329 64 70 412 32 502 99 636 58 94 731 59 812 27 75 937 87 95 39239 93 470 630 44 98

40207 45 49 511 53 77 676 834 57 940 560 41015 47 54 122 70 94 306 45 423 43 66 506 24 696 775 805 913 89 42097 138 239 56 66 307 76 77 452 526 66 627 746 43233 79 89 341 83 87 418 55 88 621 841 48 52 68 71 956 95 44201 88 98 310 609 26 28 73 713 821 941 45141 281 86 313 83 90 416 582 85 97 674 80 719 72 874 46013 111 26 240 66 404 84 579 659 710 33 959 68 78 47024 111 252 342 525 81 91 643 98 48062 158 252 96 555 655 910 50 64 49116 22 243 72 309 436 507 41 64 755 802 52 78 914 46 95

50100 314 315 417 531 83 605 72 800 57 930 95 930 93 51030 41 199 491 623 749 96 856 52169 87 208 48 357 462 547 79 764 53002 137 46 60 93 219 344 516 73 92 622 40 87 727 827 54247 302 54 500 86 610 34 810 21 30 55084 273 371 554 620 718 22 60 95 828 900 56237 77 399 405 55 73 534 630 875 979 57023 27 102 36 244 65 309 32 547 90 600 42 735 827 905 58118 345 90 488 510 88 725 82 885 948 62 89 59117 21 75 89 259 89 359 536 95

60160 66 90 568 637 42 88 706 97 827 93 930 61065 216 58 81 475 637 767 963 62010 78 176 855 65 444 715 56 940 46 76 63008 56 77 151 238 347 52 82 447 603 737 807 75 954 76 64018 141 56 281 345 574 706 880 905 11 94 65148 307 509 11 64 72 601 702 59 809 62 955 65003 62 83 253 405 15 69 665 93 97 723 44 67000 53 62 93 138 53 203 47 84 354 425 557 622 843 94 909 21 51 68046 47 61 63 75 87 173 219 32 429 44 99 500 788 847 953 74 69184 255 82 339 49 413 526 65 916

70080 89 96 121 78 200 9 453 77 509 47 626 96



### STAWKI.

61 367 69 531 50 75 740 1053 207 50 315 423 25 551 73 790 822 61 964 2003 96 180 259 87 549 91 662 84 95 733 840 3008 136 237 98 525 86 677 877 4013 119 62 94 315 54 56 93 438 57 509 705 826 82 5093 239 55 666 780 6048 55 183 369 508 68 705 11 894 7041 47 230 40 369 74 485 633 62 706 816 24 42 91 8291 320 40 70 500 14 34 38 52 664 913 9017 148 184 298 336 41 76 97 415 58 515 24 26 61 97 623 704 38 79 823 45 66 90

10010 41 147 267 98 394 507 44 625 703 831 61 964 1182 518 66 87 604 07 25 28 746 74 801 5 36 92 923 1208 147 62 224 52 380 458 703 44 52

770 844 903 71017 42 47 125 34 94 319 35 400 23 524 54 894 976 72276 393 433 74 95 608 88 712 65 68 922 44 89 73024 29 32 36 217 25 320 28 84 451 97 532 732 815 84 930 96 74009 159 218 648 71 81 732 83 964 75004 25 67 179 221 317 515 585 783 971 988 76054 56 68 170 180 283 289 300 324 446 470 566 584 649 798 866 878 930 982 77347 429 457 538 574 685 842 79026 79 315 441 485 671 741 800 815 831 947

80035 74 81 250 261 289 332 352 379 409 412 516 557 605 648 650 652 837 966 81042 64 75 77 104 108 119 453 634 641 82069 107 223 233 421 488 517 525 608 733 923 83068 125 177 212 370

490 587 593 666 667 715 824 84012 103 173 191 195 291 311 331 391 415 461 531 548 574 609 806 903 925 982 85028 92 130 135 178 213 229 253 260 357 358 286 656 657 846 967 973 861008 116 133 141 357 605 607 643 87220 238 297 311 384 556 592 620 679 830 984 88145 194 267 325 422 443 576 607 891 89047 94 202 44 358 411 33 47 501 24 43 624 28 873 99

90124 46 389 420 582 619 28 35 85 96 768 78 820 58 919 74 91040 128 96 244 46 376 91 438 502 8 874 931 75 92087 112 40 50 234 46 369 424 44 574 759 65 828 38 979 93010 32 50 96 126 246 303 466 722 867 903 45 94269 86 325 698 714 45 855 913 95185 97 205 384 402 524 718 27 854 96024 68 74 143 79 213 594 887 88 89 910 97448 540 88 639 71 83 748 71 88 854 60 63 78 916 98190 269 390 92 433 694 884 926 69 79 990023 94 102 303 65 427 55 77 592 95 689 736 888

100008 055 58 71 98 228 63 86 313 43 81 441 508 63 82 733 909 49 79 81 98 101056 67 385 411 512 35 94 712 885 88 97 102020 31 33 79 252 352 66 405 20 51 82 97 505 56 722 23 103091 125 539 52 90 625 851 63 944 104045 72 103 104 28 284 344 501 12 74 658 61 80 88 812 44 63 954 105092 112 237 351 87 412 653 768 846 60 900 106120 1226 275 304 427 73 544 655 76 733 889 107054 120 30 31 35 40 215 25 69 85 307 432 84 629 769 95 834 98 970 108028 183 351 534 647 700 93 818 109 202 27 426 430 535 49 606 24 80 896

110079 114 86 279 96 361 473 575 670 703 111059 1191 27 39 45 217 45 70 317 65 448 568 895 112037 155 59 307 592 96 781 951 113064 168 66 230 259 83 506 624 45 55 761 73 822 908 43 94 114105 26 78 272 421 66 96 533 36 38 75 601 25 49 750 67 827 115134 217 535 663 701 57 865 944 116015 55 131 81 292 440 55 559 72 88 685 762 90 863 68 920 40 117016 060 61 81 118 37 230 90 332 99 508 12 636 69 700 60 808 47 118174 285 361 72 435 50 75 589 636 725 67 807 54 80 99 984 119006 125 50 61 243 67 354 62 78 479 501 51 615 29 49 727 54 869 81 913 74

120018 93 416 38 89 564 717 52 824 40 53 947 70 121152 284 352 73 93 411 509 50 646 712 122035 306 17 480 542 616 706 58 828 33 84 89 123034 53 238 60 376 97 416 815 41 922 79 124016 242 86 384 480 624 719 60 88 873 125056 147 79 306 13 43 77 428 566 605 768 859 89 90 98 975 126013 30 115 341 97 424 516 59 74 81 92 616 40 742 888 902 25 127153 257 316 624 700 07 884 915 128015 21 48 168 95 282 551 79 698 813 89 129101 202 53 303 37 99 433 36 729 34 863

130000 120 28 232 300 02 420 32 571 99 605 65 89 787 835 78 131058 114 47 91 431 550 90 646 858 77 938 51 79 132261 79 426 63 64 510 72 611 706 866 133079 80 99 152 81 201 332 37 97 419 29 542 630 72 873 967 144010 127 89 209 304 511 63 617 52 774 76 98 825 985 135055 65 149 79 287 316 57 408 52 76 512 735 86 838 981 136017 24 178 209 407 08 501 11 43 56 659 78 771 86 824 49 49 137042 282 88 406 545 829 35 45 65 912 138089 128 295 332 63 85 93 549 644 56 938 43 139004 85 91 224 428 512 77 657 66 748 811 21 53 983

140018 84 146 268 80 321 41 463 503 29 35 36 97 642 73 95 710 33 42 75 852 76 914 141006 55 128 62 91 206 67 335 68 439 40 58 68 748 85 85 664 80 754 57 801 96 987 142243 73 324 74 410 59 98 502 77 638 60 70 71 85 715 27 64 901 48 143024 170 93 203 25 86 92 321 405 13 97 546 601 709 28 29 144062 139 69 204 78 13 46 60 424 48 511 71 708 969 145042 274 319 93 504 620 708 74 800 906 146022 26 201 11 32 346 405 508 14 35 634 79 705 817 147097 328 514 32 56 73 702 37 45 65 444 69 936 143045 85 138 74 225 28 49 70 563 712 811 969 149009 15 19 75 138 202 43 61 429 515 40 53 84 643 96 798 88

150151 65 220 442 65 520 682 862 91 15102 74 87 204 28 326 90 444 549 628 745 823 76 94 71 152037 45 106 10 232 44 338 66 463 670 77 851 36 909 153160 223 77 301 70 441 636 71 80 24 25 32 904 85 154007 84 129 364 92 429 33 8 82 565 69 685 823 970 155018 300 06 13 439 6 500 10 738 802 944 73 78 156014 293 76 356 6 69 706 21 61 949 157046 800 212 24 48 403 2 71 537 46 48 60 633 70 701 40 55 89 827 41 8 944 82 158028 26 72 130 99 308 486 625 74 159099 106 22 84 205 26 38 328 409 41 90 50 18 54 705 861 903 70

160038 165 89 98 278 301 25 674 760 27 85 71 74 930 48 89 161007 14 51 92 434 713 61 96 70 74 162145 204 343 66 411 14 82 610 748 9 855 979 163131 434 57 503 42 64 67 601 740 6 164031 45 364 601 770 165108 55 254 72 87 31 58 79 564 628 73 965 96 166013 119 241 55 6 319 58 403 8 17 501 646 92 775 93 823 95 167028 101 19 68 97 202 524 84 848 73 80 92 50 168053 88 111 57 286 94 325 64 878 905 6 169004 220 49 51 443 630 72

170173 350 68 446 96 558 642 968 171360 58 620 52 84 867 909 67 172035 608 39 716 17306 80 115 89 345 49 490 550 70 682 811 930 7 174019 167 221 59 487 572 817 995 175033 6 144 96 215 357 69 401 85 575 659 701 07 81 50 51 93 176045 283 573 815 914 70 177007 8 102 49 271 305 75 87 97 646 96 838 178046 5 60 162 74 293 312 28 59 464 566 627 993 1790 116 30 387 624 781 866 938 76 180086 189 21 78 398 483 505 42 47 55 67 696 702 38 97 18100 121 58 228 32 97 344 72 423 531 613 87 76 877 182002 58 99 400 80 567 99 737 61 91 80 36 39 79 183085 97 138 241 353 491 526 79 8 624 828 89 961 184035 59 72 146 95 326 42 34 646

### PIERWSZA WYGRANA W ŁODZI!

Wczoraj w 5-ym dniu ciągnienia 5-ej kl. poraz pierwszy w obecnej Loterji fortuna uśmie[illegible] się naszemu miastu. Szczęśliwy [illegible] na który padła wygrana [illegible] sprzedany jak zwy[illegible] szczęścia Kolekturę [illegible] Łodzi.

# Jak otrzymać zapomogę szkolną.

## Należy wnieść podanie do Wydziału kultury i oświaty

Wydział oświaty i kultury podaje do wiadomości, że podania o przyznanie zasiłku na opłacenie wpisu szkolnego dla uczniów szkół średnich składać należy w biurze wydziału (ul. Piramowicza 10), w godzinach biurowych do końca b. m.

Podanie winno być wniesione przez rodziców wzgl. prawnego opiekuna ucznia. Do podania dołączyć należy zaświadczenie szkoły, stwierdzające do której klasy uczeń uczęszcza, jaka jest wysokość opłaty szkolnej, (z uwzględnieniem ew. zniżki) i zawierające opinję o uzdolnieniu pilności, sprawowaniu się ucznia, oraz zaświadczenie wydziału opieki społecznej magistratu m. Łodzi o stanie materjalnym ubiegającego się o zasiłek.

Zbiorowe podania przesyłane przez zarządy szkół, jak również podania bez wymienionych wyżej załączników, rozpatrywane nie będą.

Zgodnie z § 1 odnośnych przepisów zapomoga może być przyznana uczniom tylko klas wyższych szkół średnich, t. j. od IV gimnazjalnej wzgl. I specjalnej w szkołach zawodowych.

Zapomogi przyznane będą na cały rok bież. szkolny i zgłoszenia o zasiłki w przyszłem półroczu tego roku szkolnego przyjmowane nie będą.

Wydział oświaty i kultury zwraca uwagę że ze względu na krytyczny stan finansów miejskich przeznaczone na ten cel fundusze zostały zredukowane i zapomogi wobec tego przyznawane będą tylko w b. ograniczonej wysokości w wypadkach stwierdzenia wyjątkowo ciężkich warunków materjalnych petenta.

# Skanalizowanie domów w śródmieściu

## Inż. Skrzywan jest przeciwnikiem częściowego skanalizowania. — Starosta Dychdalewicz natomiast uważa, że trzeba robić, co się da.

# Do poniedziałku zapaść ma ostateczna decyzja.

Sprawa uporządkowania ulicy Piotrkowskiej, w związku z prowadzonemi obecnie robotami asfaltowemi staje się coraz bardziej paląca, to też projekt stowarzyszeń właścicieli nieruchomości proponujący częściowe skanalizowanie domów, wywołał ogólne zainteresowanie.

Ponieważ rozwiązanie tej kwestji w tym czy innym kierunku musi nastąpić w najbliższym czasie, albowiem władze administracyjne w żadnym wypadku nie chcą tolerować obecnego stanu rzeczy, kiedy smrodliwe nieczystości wylewane są na ulicę, zwróciliśmy się do p. starosty grodzkiego Dychdalewicza oraz naczelnego inżyniera, kierownika robót kanalizacyjnych Skrzywana, by usłyszeć ich opinje o projekcie właścicieli domów.

## Opinja inż. Skrzywana

W pierwszym rzędzie zwróciliśmy się do fachowca w tej dziedzinie, inż. Skrzywana, celem poinformowania się, czy możliwe jest wogóle częściowe skanalizowanie domu, by tym sposobem uniedostępnić wypływ nieczystości na ulicę.

— **Ja osobiście** — odparł inż. Skrzywan — **jestem przeciwnikiem częściowego skanalizowania nieruchomości. Kiedy podjęliśmy w Łodzi budowę kanalizacji, to w tym celu, aby wyprowadzić nieszczęsną Łódź ze stanu, że tak powiem, azjatyckich stosunków. Może to nastąpić jedynie w tym wypadku, o ile nie będzie się działać półśrodkami, paliatywami, lecz odrazu skanalizujemy całkowicie wszystkie nieruchomości.**

— Jestem przeciwnikiem częściowej kanalizacji dlatego, że znam naturę ludzką i jeśli pozwoli się właścicielom nieruchomości na częściowe skanalizowanie ich domów, gdy usunie się z nad ich głów ten miecz Damoklesa, w postaci bardzo wielkich kosztów na wywóz nieczystości z dołów biologicznych, to nie będzie później żadnej siły ludzkiej, która zmusi ich do tego, by w przyszłości przyłączyli całkowicie swe domy do sieci. Wychodzę więc z założenia, że

**nie należy pozwolić na częściowe skanalizowanie domów.**

O ile ktoś nie chce przyłączyć swego domu do sieci całkowicie, niech sprowadza nieczystości do dołu biologicznego. Wywożenie ich później beczkami asenizacyjnemi będzie bardzo drogie, a to właśnie zmusi wszystkich do właściwego załatwienia sprawy. Tylko w ten sposób możemy dojść do celu, który nam przyświeca. Paliatyw w tych warunkach będzie odsunięciem zagadnienia kanalizacji ad calaendas graecas.

— A czyż jest techniczną możliwością, by w chwili obecnej wszystkie domy naraz przyłączyły się do sieci?

— Przecież ta sprawa trwa już nie od dziś. Magistrat już w marcu zwrócił się z wezwaniem do właścicieli domów, by skanalizowali swe nieruchomości. Zarządzenie to zostało zbagatelizowane. Nikt nie chciał wierzyć, że rzeczywiście zlikwidowane zostaną na tych ulicach, na których jest już ułożona sieć, rynsztoki, i że nolens volens trzeba będzie znaleźć jakieś wyjście.

Jeśli stworzymy w tej chwili precedens częściowego skanalizowania domu, precedens ten trzeba będzie później zastosować w całem mieście. A jakiż będzie z tego skutek? Ten, że nigdy nie wybrniemy z błędnego koła, że właściciele domów, nie mając żadnego bodźca, żadnego bata nad głową, nie będą chcieli skanalizować swoich domów, nie ze złej woli, lecz poprostu dlatego, że nie będą chcieli poświęcić na to poważnej sumy pieniędzy.

P. inż. Skrzywan na sprawę powyższą zapatruje się z punktu widzenia interesów miasta i budowy kanalizacji.

Władze administracyjne jednakże uważają, że w pierwszym rzędzie należy w jakikolwiek sposób usunąć zło spowodowane tem, że nieczystości z domów wylewają się na ulicę i, pomijając kwestję, iż na Piotrkowskiej nie można chodzić inaczej, jak z chusteczką u nosa,

**stan ten zagraża w najwyższym stopniu zdrowotności publicznej.**

Zwróciliśmy się wobec tego do p. starosty Dychdalewicza z prośbą o wypowiedzenie się w tej tak ważnej sprawie.

## Co mówi p. starosta Dychdalewicz.

— Sprawa jest w istocie pilna — odparł p. starosta Dychdalewicz — i dlatego zwołałem wczoraj konferencję. W pierwszym rzędzie na tej konferencji, na której byli obecni właściciele nieruchomości, stanąłem na stanowisku, że pod żadnym pozorem nie wolno wypuszczać nieczystości z domów na ulicę. Zaszło więc pytanie, jak należy to rozwiązać.

Wyłoniły się dwie koncepcje. Koncepcja pierwsza polegała na tem, by skanalizować prowizorycznie podwórza i skierować wszystkie nieczystości z mieszkań do dołów biologicznych, a stamtąd codziennie wywozić je wozami asenizacyjnemi.

Druga koncepcja, a był to projekt wysunięty przez właścicieli nieruchomości, polega na

**częściowem skanalizowaniu domów,**

to znaczy bramy i chodnika ulicznego. Moim zdaniem byłaby lepsza druga koncepcja, albowiem nie narażałaby na zbyteczne koszty właścicieli domów. Połączenie ścieków z dołem biologicznym jest zupełnie bezcelowe i w razie skanalizowania domu jest też i beużyteczne a skanalizowanie bramy i chodnika przyczyni się do zmniejszenia kosztów w przyszłym roku przy kanalizowaniu całego domu.

— Mój punkt widzenia zakomunikowałem po konferencji p. wiceprez. Rapalskiemu, z tem, by magistrat wypowiedział się w tej sprawie

**do przyszłego poniedziałku.**

O ile do poniedziałku nie otrzymam konkretnej odpowiedzi, powołam do życia komisję ekspertów i postąpię, według opinji tej komisji.

— A więc p. starosta uważa, że koncepcja częściowego skanalizowania domu jest praktyczniejszą?

— Bezwzględnie. Sprawa ta musi być jakoś rozwiązana. Nieczystości na ulice wypuszczać nie wolno. Z drugiej strony, jeśli będzie się je odprowadzało do dołu biologicznego, cały dzień musiałyby krążyć po mieście smrodliwe beczki kanalizacyjne. Jakież więc byłoby to rozwiązanie sprawy? O ile komisja ekspertów orzeknie, że ta rzecz jest możliwa do przeprowadzenia, wydam natychmiastowe zarządzenie w tym kierunku.

— A czy nie nasuwają się objekcje tego rodzaju, że później właściciel domu nie będzie chciał przyłączyć swej nieruchomości całkowicie do sieci, albowiem po częściowem skanalizowaniu nie będą mu już groziły żadne represje?

— Co do tego niema absolutnie żadnych prawnych objekcji.

**Jeśli istnieje ustawa kanalizacyjna to nie może być mowy, czy właściciel chce, czy też nie chce przyłączyć swego domu do sieci.**

Jeśli ustawa powiada, że on musi, to jego można do tego zmusić, zapomocą kar administracyjnych, a nawet kary aresztu. Nie może więc być w tym wypadku żadnych obaw.

Jak widać z powyższej rozmowy, p. starosta Dychdalewicz stoi na stanowisku jaknajrychlejszego rozwiązania sprawy, to też należy żywić nadzieję, że w przyszłym tygodniu zagadnienie to zostanie zadecydowane, w ten czy inny sposób, i ulica Piotrkowska będzie wreszcie doprowadzona do przyzwoitego stanu.

— s —



# Rejestracja rocznika 1911.

Dziś, piątek, dnia 13 września r. b., powinni się zgłosić do rejestracji w lokalu biura policyjno-wojskowego (Piotrkowska 212), w godzinach od 8-ej rano do 15-ej (3-ej po poł.) mężczyźni rocznika 1911, zamieszkali na terenie I-go komisarjatu policyjnego, których nazwiska rozpoczynają się od liter:

*Sz. T. U. W. Z. Ż.*

oraz zamieszkali na terenie VII komisarjatu policyjnego, których nazwiska rozpoczynają się od liter:

*R. S. Sz. T. U.*

Każdy, zgłaszający się do rejestracji powinien być zameldowany w Łodzi i posiadać: dowód osobisty, a w razie braku tegoż — metrykę urodzenia oraz inny dokument, stwierdzający tożsamość osoby, świadectwo szkolne, rzemieślnicy zaś ponadto — świadectwo cechowe.

Winni niezgłoszenia się do rejestracji w wyznaczonym terminie ulegną w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie.

*Bicze z piasku.*

# Szkodliwe tradycje.

Organizacja naszych zawodów sportowych, igrzysk i innych imprez na świeżem powietrzu ma już pewne wyrobione tradycje.

Na godzinę przed rozpoczęciem okazuje się, że wszystkie miejsca siedzące na trybunach już są wykupione i kasy już nie sprzedają. Nie trzeba jednak tracić nadziei. Naiwny cudzoziemiec powiedziałby sobie:

— Ci polacy, to widocznie entuzjaści sportu. Trudno, spóźniłem się, trzeba więc wracać do domu.

Chytry warszawianin wie, że z tym brakiem biletów, to bujda. Biletów jest jak lodu, ale oczywiście nie w kasach, lecz u takich kilku brunetów, którzy je wykupili zawczasu i sprzedają później w ostatniej chwili, bez straty dla siebie. Gdy naiwny cudzoziemiec z łezką w oku odchodzi od kasy, podbiega doń brunet i szepcze dyskretnie.

— Mam jeszcze ostatnie miejsce na trybunach. Dla Szanownego Pana 10 zł.

Uradowany cudzoziemiec płaci 10 zł. za bilet trzyzłotowy i przedostaje się na teren.

Tu czeka go nowe rozczarowanie. Okazuje się, że siedzące miejsca na trybunach zdążyli już zająć posiadacze biletów na stojące miejsca i niema siły ludzkiej, która by ich wyrzuciła. Twardy tłum zatarasowuje wszystkie przejścia, gdzie stać nie wolno i „nec Hercules contra plures", co dosłownie tłumaczy się na polski „głową muru nie przebijesz".

Przemyślny warszawianin jednak i tu da sobie radę.

Idzie poprostu do bufetu, strąca z ławki, jak ulęgałki, gości, którzy na niej siedzieli, bierze ławkę na plecy, ustawia ją przed samemi trybunami i zwycięsko staje na niej wraz z przyjaciółkami panną Manią i panną Franią.

Wprawdzie publiczność z pierwszego rzędu trybun głośno protestuje, że im zasłaniają widok, że co pan sobie myślisz, panie, że ja tu zaraz policjanta sprowadzę, ale warszawianin (varsoviensis sapiens) oświadcza **krótko i dobitnie, że** ma publiczność w... pięcie, odwraca się do niej tą właśnie piętą i nie dba o protesty.

Organizatorzy międzynarodowych zawodów w Warszawie z udziałem sławnego Nurmiego nie poważyli się tych tradycji naruszyć.

To furda, że moja skromna osoba z biletem na siedzące miejsca stała w kątku pod płotem, skąd nic nie widziała, ale w drugim kątku również bezskutecznie wyciągał szyję doradca finansowy p. Devey, który widocznie także nie dostał się na trybuny.

Słynąc z genjuszu wynalazczego stawiam taką propozycję: niech każdy bilet będzie opatrzony numerem, odpowiadającym miejscu na trybunach. Niech bileterzy wskazują publiczności jej miejsca, by niczyje siedzenie nie czuło się upośledzone i skrzywdzone. Niech policja roztoczy opiekuńcze skrzydła nad brunetami, bezkarnie paskującemi biletami na boczku, pilnuje by publiczność nie tamowała ruchu w przejściach, tak, aby każdy mógł usiąść na swojem miejscu, za które słono zapłacił.

Wiem, że to są rewolucyjne metody, sprzeczne z długoletniemi tradycjami, ale trudno, „trzeba z młodymi naprzód iść"!

W przyszłoścci, gdy się ta rewolucja dokona, będę mógł zdawać obszerne i fachowe sprawozdania z zawodów sportowych.

Dotąd jest to niemożliwe.

Stałem przez dwie godziny, szyja mi się wydłużyła jak u łabędzia — i nic nie widziałem.

Raz tylko na horyzoncie błysnęły mi na wysokości 3 m. 50 cmt. różowe pięty Adamczaka w pięknym skoku o tyczce, a przedtem i potem jedynie słuch informował mię o tem, co się dzieje za gęsta ścianą pleców, stojących przedemną.

I tak w pewnej chwili usłyszałem wystrzał — sygnał startu Nurmiego i Petkiewicza. Później po każdem okrążeniu toru megafon informował o czasie, ale jak wygląda Nurmi nie mam pojęcia.

Przy piętnastem okrążeniu, gdy słynny biegacz finiszując zaczął pozostawiać Petkiewicza, z tyłu, patrjotyczna publiczność poczęła wołać:

— Nurmi, wolniej, wolniej! —

Dobra rada! Nurmi nie posłuchał jej jednak. Nic kurtuazji niema w tym człowieku, choć taki sławny!

**Padalec.**

B. P.

# LILI RUBINSTEINÓWNA

**córka b. p. Samuela i Henryki z Folmanów**

zmarła w kwiecie wieku po długiej i ciężkiej chorobie dnia 8 września 1929 r. w Berlinie i tamże pochowaną została, o czem w nieutulonym żalu pogrążeni zawiadamiają

**Ciotki, wujowie i rodzina.**

# Pabjanice.

### SYTUACJA W PRZEMYŚLE.

Sytuacja w przemyśle pabjanickim poprawia się z dnia na dzień. Ujemną jej stroną jest jedynie fakt, że kupcy płacą wekslami, płatnymi dopiero w marcu lub kwietniu, a nawet i później. Ostatnio zauważono wybitne zmniejszenie się eksportu do Palestyny z powodu niepewnej tamtejszej sytuacji. Zaznaczyć należy, że eksport do Palestyny do czasu ostatniego rozwijał się stale.

### TYDZIEŃ LOPP-u.

Na wczorajszem posiedzeniu LOPP-u uchwalono zorganizować w dniu 6—13 października tydzień LOPP-u. Na program tygodnia złożą się odczyty propagandowe, koncerty, walki gazowe na ulicach miasta, sprzedaż ulotek i nalepek.

### PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE.

Miejscowy komitet PW. i WF. rozwija coraz szerszą działalność. Komitet w dziale wychowania fizycznego ustanowił szereg cennych nagród oraz rozgrywek o mistrzostwo m. Pabjanic w dziale kolarstwa i ping-pongu. oraz lekkoatletyki. Pozatem komitet zwrócił się do Banku Gospodarstwa Krajowego z prośbą o pożyczkę w wysokości 100.000 zł. na budowę stadjonu.

Istnieją wszelkie dane, że pożyczka ta zostanie zrealizowana. Aby odpowiednio wyszkolić hufce wychowania fizycznego komitet sprowadził do Pabjanic szwedzkiego trenera Jacboksena, który na specjalnych kursach trenuje miejscowe drużyny wychowania fizycznego. Kursy te będą zakończone 15 września. Komitet pozatem dla 16 szkół powszechnych zakupił sprzęt lekkoatletyczny.

W zakresie przysposobienia wojskowego komitet przeprowadził jednolite umundurowanie wszystkich członków P.W., oraz zakupił sprzęt do ćwiczeń. Planowana jest także budowa hali gazowej, w której będą się odbywać ćwiczenia z zakresu walki gazowej. Przewodniczącym komitetu jest p. prez. Orłowski.

### UPARTY SAMOBÓJCA.

47-letni robotnik Wincenty Ułaniewski, zam. przy ul. Kopernika 7 od dłuższego już czasu zdradzał objawy wielkiego przygnębienia, które wynikało z jego niepowodzenia życiowego. W ub. niedzielę, korzystając z nieobecności rodziny, zawiesił u sufitu postronek, poczem powiesił się. Po pewnym czasie weszła do mieszkania żona i odcięła męża od sznura. Wezwany lekarz przywrócił go do przytomności. Przez kilka dni rodzina bacznie pilnowała samobójcy. Onegdaj Ułanowski znów został sam i powiesił się powtórnie. Pierwszy zauważył go jego 7-letni synek, który począł wzywać pomocy, a nie mogąc się jej doczekać sam odciął ojca. Przybyła pomoc nie zdołała tym razem przywrócić już do życia Ułanowskiego. Wypadek podwójnego samobójstwa wywołał w całej dzielnicy wielkie wrażenie.

### Dyżury aptek.

Dziś w nocy dyżurują apteki: G. Antoniewicza (Pabjanicka 50), K. Chądzyńskiego (Piotrkowska 164), W. Sokolewicza (Przejazd 19), R. Rembielińskiego (Andrzeja 26), J. Zundelewicza (Piotrkowska 25), M. Kasperkiewicza (Zgierska Nr. 54), S. Trawkowskiej Brzezińska 56). (b)

Do głębi wzruszeni przedwczesną śmiercią oddanego nam przyjaciela

B. P.

## JÓZEFA GITEINA

wyrażamy serdeczne współczucie pozostałej rodzinie

**Aron Wajnsztein i Aron Spektor**
KATOWICE.

# Fałszywe pięciozłotówki

## były fabrykowane w Łodzi i Aleksandrowie.

## Całą bandę aresztowano i oddano w ręce władz sądowych.

Wobec licznych zgłoszeń z powiatów o pojawieniu się fałszywych pięciozłotówek, komendant wojewódzkiej policji powierzył sprawę kierownikowi lotnej brygady śledczej przy komendzie wojewódzkiej p. Hellerowi, który udał się na obserwację do wspomnianych powiatów.

W Aleksandrowie Kujawskim, jak już wczorajszy „Express" doniósł, aresztował on Henrykę Wojciechowską, Rachelę Szulman i Salę Frydman. Po przeprowadzeniu rewizji osobistej znaleziono u Sali Frydman 490 zł. i

**50 sztuk fałszywych pięciozłotówek**

u Racheli Szulman 2 sztuki falszyfikatów u Henryki Wojciechowskiej zaś 9 sztuk fałszywych pięciozłotówek.

Sala Frydman w czasie przesłuchiwania oświadczyła, że przed kilku dniami przyjechała do Łodzi celem zakupu pończoch i przypadkowo spotkała dawno znaną jej Rachelę Szulman i ta w zaufaniu zwierzyła się jej, że jadąc autobusem

**skradła komuś teczkę,**

w której znalazła kilkadziesiąt sztuk „prawdopodobnie fałszywych" monet.

Frydman zaprowadziła ją do Wojciechowskiej, zamieszkałej kątem z Bolesławem Jarkiewiczem u wdowy Janiny Walencikowej przy ul. Kielma 49, poczem we trójkę wyjechały do Aleksandrowa.

W czasie tym wpłynęło do urzędu śledczego w Łodzi doniesienie, że na rynku w Łodzi pokazały się w dość dużej ilości

**fałszywe pięciozłotówki.**

Zawiadomiona policja wzięła Walencikową pod obserwację, zauważono bowiem, że w mieszkaniu jej znajduje się kilka osób niepewnej konduity. Po obserwacji policja wkroczyła do mieszkania, gdzie na stole znaleziono

**trzy łyżki stołowe z zaschniętą cyną, gips i olejki,**

a również zastano w mieszkaniu nie mogących się wytłumaczyć ze swego tam pobytu Władysławę i Małgorzatę Wojciechowską, Władysława Kicińskiego, Izraela Hofszpigla i Szymona Zylbermana.

Wszystkich obecnych, jak i narzędzia służące do fabrykacji pieniędzy zabrano do urzędu śledczego, gdzie ustalono, że Małgorzata Wojciechowska, nigdzie nie meldowana,

**karana już była 3-letniem więzieniem za puszczanie w obieg fałszywych pieniędzy**

i poszukiwana jest przez sąd okręgowy w Łodzi, Władysława Wojciechowska nigdzie nie meldowana, karana za kradzieże pięć razy.

W dalszym ciągu p. Heller przeprowadził szczegółową rewizję w mieszkaniu Wojciechowskiej i w małej skrzyneczne w toalecie znalazł

**przybory do fabrykowania pieniędzy,**

oraz 200 sztuk gotowych falsyfikatów.

Wojciechowska widząc, że cała „fabryka" jej jest wykryta, wskazała na aresztowanych, jako swych pomocników w puszczaniu falsyfikatów.



## RADJOPROGRAM

11,56 — Sygnał czasu, hejnał marjacki. 12,05 — Koncert z płyt gramofonowych. 12,50 — Wiadomości z P.W.K., 15,20 — „Przegląd wydawnictw perjodycznych". 16,15 — Komunikat rady naczelnej Zjednoczonych polskich związków śpiewaczych i muzycznych. 16,30 — Koncert z płyt gramofonowych. 17,15 — „Rezerwista w Ciechocinku" — wygł. p. A. Wodzinowski. 17,25 — Pogadanka p. t. „Kobiety dalekiego Wschodu" — wygł. p. M. Ankiewiczowa. 17,50 — Ostanie nowiny z wystawy. 18,00 — Koncert orkiestry P. 19,25 — Komunikat rolniczy i meteorolologiczny, oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 20,30 — Koncert symfoniczny poświęcony twórczości R. Wagnera. 22,00 — Komunikaty: meteorologiczny, P.A.T., policyjny i sportowy.



### PIERWSZY KONCERT MISTRZOWSKI.

W nadchodzący wtorek, dnia 17 września, odbędzie się w sali Filharmonji pierwszy koncert mistrzowski, na którym wystąpi tylko jeden raz w Łodzi znakomity kwartet Głazunowa. Cała prasa europejska wyraża się o tym kwartecie, że takiego dźwiękowego zadowolenia nie doznali od żadnego kwartetowego zespołu. Chwilami się zdaje, że to gra jakiś nadzwyczajny organ. Artyści wzruszają wyjątkowo piękną jakością dźwięku i zadziwiają jednością dynamicznych efektów. To nie czterech artystów, lecz jeden myśliciel i muzyk o jednej głowie, jednem dźwieku i o jednem traktowaniu szczegółów.

Początek koncertu o godz. 8.30 wieczorem.

# KURJER HANDLOWY

ILUSTR. REPUBLIKA
Łódź
13 września 1929

## Budżet rodziny robotniczej.

Ogłoszone zostały obecnie tymczasowe wyniki badań nad budżetem 202 rodzin robotniczych w Polsce, z tego 39 zamieszkałych w stolicy, 41 — w Łodzi, 73 — w Zagłębiu dąbrowskiem, wreszcie — 49 na Śląsku. Są to dane, opracowane na podstawie prowadzonych ad hoc książeczek rachunkowych rodzinnych w roku 1927. Zawierają one niewątpliwie wiele ciekawego materjału informacyjnego dla każdego, kto interesuje się życiem ośrodków przemysłowych.

**Owe 202 rodziny, objęte ankietą obejmowały 983 osoby, a więc bezmała po 5 osób przeciętnie na rodzinę** (dokładnie 4,9. Te 4,9 osób przyjęto za 3 teoretyczne jednostki konsumpcyjne, oparte na badaniach wiedeńskich, a przyjmujące za normalną jednostkę — mężczyznę od 19 lat wzwyż (dorosła kobieta stanowi w tej skali — 0,8 jednostek konsumpcyjnych).

Cyfry wpływów i dochodów w złotych z roku 1927 utraciły niewątpliwie wiele na swej aktualności, dlatego bardziej interesujące są cyfry stosunkowe.

W dochodach zarobek główny głowy rodziny stanowi 77,9%: zarobek poboczny głowy rodziny — 1,8%. Tak więc **zarobki głowy rodziny pięcioosobowej dają mniej więcej cztery piąte całości dochodów rodziny; jest to bezsprzecznie bardzo wysoka proporcja. Zarobki innych członków rodziny poza jej głową wynoszą ledwie niecałą dziesiątą część ogółu wpływów do rodzinnej kasy** (dokładnie — 9,4%).

Pozostała, t. j. mniej więcej dziesiąta część, przypada na inne dochody. Tutaj najpoważniejszą grupą — co w naszych warunkach jest zrozumiałe — stanowią świadczenia socjalne (2,7%); dalej idą świadczenia w naturze, dochód z własnego gospodarstwa produkcyjnego, dochody od sublokatorów i stołowników, podarunki.

Wreszcie zadłużenie stanowi netto rocznie 2% wpływów.

**W wydatkach oczywiście pierwsze miejsce zajmuje żywność, stanowiąca trzy piąte ogółu wydatków: za nią idą** odzież i obuwie, mieszkanie, opał i światło; **razem żywność i ostatnio kategorje wydatków stanowią więcej aniżeli cztery piąte ogólnej wysokości wydatków; możnaby więc twierdzić, że wszystkie główne wydatki pokrywane są mniej więcej w rodzinie robotniczej z dochodów głowy rodziny.** Szczegółowo te główne wydatki wynosiły:

| | |
|---|---|
| żywność | 59,1% |
| odzież i obuwie | 13,6% |
| mieszkanie | 4,5% |
| opał i światło | 4,5% |
| Razem | 81,7% |

**Na niemal równej wysokości z kosztem mieszkania figuruje koszt ubezpieczenia socjalnego, wynoszący 4,2 proc.** (charakterystyczne, że koszt ubezpieczenia w wydatkach jest wyższy od wartości świadczeń w dochodach: zauważyć jednak należy, że te ostatnie nie obejmują świadczeń w naturze, jak np. leczenie i t. p.).

Alkohol i tytoń stanowią razem poważną grupę, stanowiącą — 3,7%.

Przytaczając dane, tyczące wydatków, nadmienić jednak musimy, że obecnie ich konfiguracja uległa z pewnością zmianie, zwłaszcza w części tyczącej mieszkania robotniczego, które od 1927 roku niemal podwójnie zdrożało.

Statystyka budżetów familijnych ma niezaprzeczenie wysoką wartość orjentacyjną. Oczywiście — jeżeli rozwinie się w należytym kierunku. Zależy to od objęcia nią dostatecznie dużej ilości rodzin. Zależy także od organizacji ankiety oraz sumienności jej uczestników; chodzi o to, aby notatki sporządzane były współcześnie i skrupulatnie, co zdaje się obecnie niezupełnie jest przestrzegane.

a.

## GIEŁDY.

### TRANZAKCJE.

Belgja 123,97 i pół. Londyn 43,23 43,33 1/4. Nowy York 8,90 Paryż 34,89 i pół. Praga 26,39, 26,38 3/4. Szwajcarja 171,73 i pół. Wiedeń 125,50 Berlin 212,25.

### PAPIERY PAŃSTWOWE I LISTY ZASTAWNE.

Pożyczka inwestycyjna 120 121. Dolarówka 60,75 60,25. Pożyczka konwersyjna 49,50 49,75. 8-proc. Banku Gosp Krajowego 94. 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie zł. 49 4 i pół proc. m Warszawy zł. 47. 5-procent m. Warszawy zł. 52,50 8-procent. m. Warszawy zł. 67,25. 8-proc. m. Łodzi 59.

### AKCJE.

Handlowy 116 117. Zachodni 70. Siła i Światło 127. Modrzejów 22. Ostrowieckie 85,25. Polski 167 167,50. Zarobkowy 78,50. Cegielski 41. Norblin 140. Zieleniewski 110.

### NOTOWANIA BAWEŁNY.

**Liverpool, 11 września.** Bawełna amerykańska zamknięcie: styczeń 10.06, luty 10.08, marzec 10.13, kwiecień 10.13, maj 10.16, czerwiec 10.15, lipiec 10.14, sierpień 10.08, wrzesień 10.03, październik 10.03, listopad 10.00, grudzień 10.06.

**Liverpool, 11 września.** Bawełna egipska, zamknięcie: styczeń 16.90, marzec 17.15, maj 17.22, maj 17.22, lipiec 17.29, listopad 16.80, loco 17.50.

**Aleksandrja, 11 września.** Bawełna egipska, zamknięcie: Sakellaridis: styczeń 34,40, marzec 34.79, maj 35.18, listopad 34.04. Ashmouni: luty 22.22, kwiecień 22.73, czerwiec 23.11, październik 21.51, grudzień 21.87.

**Nowy York, 11 września.** Bawełna amerykańska, zamknięcie: wrzesień 18,52, październik 18.63 listopad 18.62, loco 18.75, Kontrakty południowe styczeń 18.88 — 18.92, luty 19.00, marzec 19,12—19.19, kwiecień 19.17 — 19.18, maj 19.12 — 19.17, październik 18.56 — 18.57, listopad 18.92 — 18.94.

**Nowy Orleans, 11 września.** Bawełna amerykańska, zamknięciee: styczeń 18,85, marzec 19.02 — 19.03, maj 19.10, lipiec 19.00, październik 18.48 — 18,50, grudzień 18.80 — 18.81, loco 18.39.

## Giełdy zbożowe z dnia 12 września.

**Warszawa, 12 września.**

Żyto 25.00—25.25, pszenica 40.00—41.00, jęczmień browarniany 28.00—30.00, jęczmień na kaszę 25.50—26.00, owies jednolity 23.00—25.00, mąka pszenna 0000 65 proc. 67.00—71.00, mąka pszenna luksusowa 78.00—84.00, mąka żytnia 70 proc. 39.00—40.00, otręby żytnie 16.00—16.50, otręby pszenne średnie 22.00—23.00, kuchy lniane 44.00—45.00, kuchy rzepakowe 33.00-34.00.

**Lwów, 12 września.**

Hreczka 25.75—26.75.

**Poznań, 12 września.**

Ceeny bez zmiany.

## Upadłości i nadzory.

Na wczorajszej sesji rozpatrywał wydział handlowy sądu okręgowego w Łodzi podanie firmy „Wyrób bielizny męskiej U. Alperin", Cegielniana Nr. 53, o ogłoszenie jej upadłości. Firma posiada patent 8-ej kategorji handlowej i jako taka nie jest obowiązana prowadzić księgi handlowe i rejestrować się.

Właściciel przedsiębiorstwa pracuje w swej branży już od 1923 roku. Załączony do podania bilans wykazuje około 15 złotych aktywów a 149 tysięcy złotych pasywów. Jako przyczynę tak katastrofalnej sytuacji przedsiębiorstwa wymienił petent spadek konjunktury, wysoką stopę dyskonta ulicznego etc.

Sąd przychylił się do podania i ogłosił firmie upadłość, mianujec sędzią-komisarzem s. h. Jakuba Libracha, a kuratorem apl. adwok. Maurycego Geladego.

***

Na tejże sesji rozpatrywano podanie pełnomocnika firmy „Natan Działoszyński" o ogłoszenie upadłości Abe Liebermanowi, zamieszkałemu przy ulicy Narutowicza Nr. 38. W podaniu, do którego załączono liczne weksle protestowane, wyłuszczono, iż wystawcy ich bądź są fikcyjni bądź też są pracownikami Abe Liebermana.

Ponadto zaznaczono w podaniu iż Lieberman w maju b. r. wnosił o odroczenie wypłat do sądu okręgowego w Łodzi, jednak podanie swe wówczas wycofał. W owym czasie posiadał jeszcze tkalnię oraz skład towarów. Obecnie tkalnię przy ulicy Pomorskiej Nr. 39 sprzedał, a lokal sklepowy oddał właścicielowi nieruchomości. Wreszcie i egzekucja na ruchomościach w jego mieszkaniu pozostała bez rezultatu.

Sąd przychylił się do podania petenta i ogłosił upadłość Abe Liebermanowi, mianując sędzią komisarzem s. h. Emila Hadriana, zaś kuratorem a. adwok. Leonarda Szymańskiego.

***

Jak to już w swoim czasie donosiliśmy, w dniu 18 maja r. b. ogłoszono upadłość firmie „Aron Rak", Nowomiejska N r.14, przyczem sędzią-komisarzem zamianowano s. h. Zygmunta Rapoporta, a kuratorem, a w następstwie syndykiem tymczasowym a. adwok. Teodora Iwińskiego. W dniu 22 sierpnia r. b. został zawarty układ między wierzycielami a upadłym. Z 26-ciu sprawdzonych wierzycieli sprzeciwiło się tylko czterech na 22 tys. złotych; za układem głosowała wymagana przez ustawę większość. Układ opiewa, iż upadły ma zapłacić wierzycielom 40 procent długów w czterech ratach kwartalnych po 10 procent, pierwsza rata jest płatna w trzy miesiące po uprawomocnieniu się zatwierdzenia układu. Na ostatniej sesji handlowej sąd zatwierdził powyższy układ.

***

Na tejże sesji udzielono glejtu upadłemu Aronowi Szyffowi, ul. Południowa Nr. 4, właścicielowi handlu manufakturą.

Firmie „Szymon Borwański, Młyn i Tartak w Nowo-Katarzynowie", gminy Długie, powiat brzeziński, udzielono dalszego odroczenia wypłat na 3 miesiące, od dnia 13 września r. b. poczynając.

T. C.



### OGŁOSZENIE.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 7 września 1929 r. zaocznie postanowił: 1) ogłosić upadłość Szmulowi Saulowi Litrowskiemu i Gutmanowi Litrowskiemu; 2) chwilę otwarcia upadłości oznaczyć na dzień 18 sierpnia 1929 r.; 3) zamianować Sędzią-Komisarzem Sędziego Handlowego Leopolda Rozenbauma; 4) zamianować kuratorem upadłości apl. adwok. Apta Jakuba; 5) osadzić upadłych w areszcie dla dłużników; 6) wyrok opatrzyć rygorem tymczasowej wykonalności.

Za zgodność Kurator masy upadłości
apl. adwok. **JAKUB APT**
**Plac Wolności Nr 9, tel. 3-19.**

Na mocy art 476 i 478 K. H. wzywam wierzycieli powyższej upadłości, aby w dniu 23 września 1929 r. o godz. 12 w poł. stawili się w Sądzie Okręgowym w Łodzi w Wydziale Handlowym przy ul. Żeromskiego Nr. 115, pokój Nr. 64, osobiście lub przez pełnomocnika z dowodami, usprawiedliwiającemi ich wierzytelności, w celu wysłuchania sprawozdania kuratora masy i wyboru kandydatów na syndyków tymczasowych.

Sędzia - Komisarz:
(—) L. ROZENBAUM.

## LECZNICA

LEKARZY SPECJALISTÓW I GABINET DENTYSTYCZNY PRZY GÓRNYM RYNKU

**Piotrkowska 294, tel. 22-89**

(przy przystanku tramw. pabjanickich) Czynna od 10-ej rano do 7-ej wiecz w niedziele i święta do 2-ej po poł Wszystkie specjalności i dentystyka. Kąpiele świetlne, lampa kwarcowa, elektryzacja, Roentgen, szczepienia, analizy (moczu, kału, krwi, plwocin, wydzielin itd.). Operacje, opatrunki. Wizyty na miasto. Porada 4 zł. Porada dentystyczna oraz wenerologiczna dla chorób skórnych i wenerycznych

**3 ZŁOTE**

## MŁODA

inteligentna panna ze znajomością buchalterji i pisania na maszynie zmieni posadę. Na żądanie przedstawi pierwszorzędne referencje. Oferty sub: „Odpowiedzialna".

## PIES

doberman do sprzedania. Obejrzeć można Piotrkowska nr. 49 od 11 do 1-ej, dozorca wskaże.

Poszukiwana

## wychowawczyni

dla klas wstępnych gimnazjum „Wiedza", Piłsudskiego (Wschodnia) 62. Tylko absolwentki seminarium mogą się zgłaszać od 10—12 i od 6—7.

## „Czystość"

Piotrkowska 44. telefon 67-45 przyjmuje cyklinowanie, drutowanie, froterowanie oraz sprzątanie biur pokoi Czyszczenie szyb. Odkurzanie e-

**Znów** zbliżają się długie wieczory **Przeto** też audycje radjofoniczne i kontakt z centrami kulturalnemi Europy po spędzonych wakacjach, stałe się wprost duchową potrzebą.

Umożliwiają to każdemu nasze aparaty które sprzedajemy na raty miesięczne w cenie od **150 zł.** bez akcesorji. Codziennie bezpłatne audycje od 4—7 pp. **POLSKIE RADJO**, Inż. J. Krzyżanowski i S-ka. Andrzeja 4

## Lecznica SANITAS

**ul. CEGIELNIANA 29**
**Gabinet wenerologiczny D-ra S. KANTORA**
dla leczenia chorób skórnych wenerycznych i moczopłciowych

## Dr. Józef Kon

chor. dzieci
**powrócił.**
przyjmuje chorych Piotrkowska 5 od 3—5 mieszk. prywatne ul. 6-go Sierpnia 3 tel. 44-84.

**Dr. med.**

## J. Sadokierski

**stomatolog**
**chirurgja szczęk, jamy ustnej plastyka, regulacja zębów, rentgenodiagnostyka ordynuje 5—7**
**PIOTRKOWSKA 164**
**Tel. 27-83.**

**Doktór**

## P. Klinger

choroby weneryczne. skórne i włosów ANDRZEJA 2. TEL. 32-28. Leczenie lampą kwarcową, analizy krwi i wydzielin Przyjmuje codziennie od 11—1 i od 5—8 w. w niedziele i święta od 10 do 12. Oddzielna poczekalnia dla pań
Od 1—2 w Lecznicy (Piotrkowska 62)

## WRÓTCE

## CASINO

**Jack Holt**
**Jack Holt**

## Łódź Podwodna S. 44

## CASINO

**Dorota Rewier**
**Dorota Rewier**

## Ogłoszenia drobne.

### Kupno i sprzedaż

**BIŻUTERJE** kupuje. Pełna wartość płacę Solidne traktowanie „Preciosa" Piotrkowska 123. w podwórzu.

**BIŻUTERJA**, zegarki na raty, ceny gotówkowe „Preciosa". Piotrkowska 123 w podwórzu.

**SAMOCHÓD** osobowy „Essex" w dobrym stanie do sprzedania. Obejrzeć można od 3 do 6. Nawrot 25, Gustaw Szwarc. 13

**A Sypialnia** dębowa stylowa, garderoby, szafy, łóżka sprzedaje, zamienia z gwarancją kilkuletnią Stolarnia, ul. Warszawska 16 przy Napiórkowskiego. 13

**KUPIĘ** ławki szkolne. Zgłoszenia sub: „Ławki". 13

### Lokale

**POKÓJ** lub dwa ew. dla małżeństwa kulturalnego, centrum, do wynajęcia. Biuro „Bip", Piotrkowska 93, telefon 20-62. 13

**POKOJU** umeblowanego z niekrępującem wejściem, używalnością pianina możliwie telefonem poszukuję. Oferty sub: „Kulturalna". 13

**POKÓJ** frontowy umeblowany z wszelkiemi wygodami do wynajęcia. Cegielniana 19. front I piętro, m. 6. 13

**MIESZKANIE**, całodzienne utrzymanie lub bez dla uczni lub panów (izr.) 6-go Sierpnia 33, m. 26. 14

**PRZYJMĘ** na stancję 2-ch uczni lub uczenice z całodziennem utrzymaniem, ewent. z korepetycją. Oferty do „Republiki" pod „A. A.". 17

**ODDAM** pokój umeblowany z oddzielnem wejściem. III-ie piętro. Nowo-Targowa nr. 20, m. 9. 15

**DO WYNAJĘCIA** pokój przy intel. małej rodzinie dla 2 uczenic z utrzymaniem lub bez, 6-go Sierpnia 28, m. 9, 2 p. front, od 10—12. 17

**2 MAŁE** pokoje do wynajęcia. 6-go Sierpnia 19, I p. front. 13

**MIESZKANIE** 3 pokoje frontowe, słoneczne, skromnie umeblowane, gaz, elektryczność, telefon, z powodu wyjazdu odnajmę, nie centrum, ale przy tramwaju. Oferty „Nowa" w „Republice". 13

**2 DUŻE** słoneczne pokoje odnajmę z utrzymaniem lub bez. ewent. z używalnością kuchni. Przyjmę uczni (uczenice) na stancję. Nowo - Targowa 5, m. 10, godz. 2—5. 13

**POSZUKUJĘ** pokoju dużego umeblowanego z telefonem w centrum dla 2 Panów od zaraz. Oferty pod „K-K" 13

**ŁADNY** sklep z wystawą najruchliwsze centrum, drugi dom od Piotrkowskiej oddam zaraz. Oferty „Obszerny" 14

**POKÓJ** frontowy, umeblowany do wynajęcia dla jednej osoby, Andrzeja 32, mieszk. 16. 13

**POKÓJ** z niekrępującem wejściem dla dwuch panów lub pań do wynajęcia. Wiadomość: Zielona 30, m. 7. 13

**DWUOKIENNY**, frontowy pokój umeblowany dla inteligentnej osoby do wynajęcia. Gdańska 35, m. 6. 13

**POKÓJ** elegancki słoneczny dla solidnego pana do wynajęcia. Plac Dąbrowskiego 3, m. 1. Obejrzeć od 2—4 i od 8 wiecz. 13

**POKÓJ** solidnemu panu odnajmę. Narutowicza 40, m. 5. 13

### Posady

**POSZUKUJEMY** jeszcze kilku podróżujących do sprzedaży na raty towarów manufakturowych bławatnych itd. prywatnej klijenteli. Dla zdolnych sprzedawców i akwizytorów ze wszystkich branż nadarza się okazja stałej i dobrej egzystencji. Nieobeznani z naszą branżą zostają szybko i praktycznie wyuczeni. Zgłaszać się osobiście 13 i 14-go. Jeżeli osobiste zgłoszenie w tym czasie jest niemożliwe prosimy nam podać dotychczasowej działalności referencje z fotografją. Panowie o miłej powierzchowności i wymowni mają pierwszeństwo. Łódzki Eksport Włókienniczy, Piotrkowska 37, ostatnie wejście, parter. 13

**POSZUKUJE** się pomocnika buchaltera. Oferty do adm. sub: „A. B. C."

**POCZĄTKUJĄCA** praktykantka biurowa, pisząca na maszynie poszukiwana. Oferty sub: „Natychmiast 2" do „Republiki". 30

**W CIĄGU** miesiąca i pod gwarancją wykluczającą absolutnie wszelkie ryzyko wyuczą praktycznie na samodzielnego buchaltera, rzeczozn. z wyższem wykształceniem i kontrol. syndyk przemysł. Kończącym świadectwa. — Informacje: 7—9 wieczór. Piotrkowska nr. 183, I piętro. 15

**POSZUKIWANA** inteligentna panna do 2 chłopców 6 i 8-letnich na wyjazd. Szczegóły 6-go Sierpnia 19, m. 13. 13

**POTRZEBNA** służąca do dziecka i do wszystkiego, Rabinowicz, Cegielniana nr. 5. 13

**PRACOWNIA** Artystyczno - Rzeźbiarska Stanisława Gromkowskiego w Łodzi. przy ul. 11-go Listopada 77, przyjmie ucznia inteligentnego. Zgłaszać się z rodzicami. Tamże są do nabycia dwie ramy artystycznie rzeźbione. 15

**BIURALISTKA** biegle pisząca na maszynie ze znajomością buchalterji i korespondencji poszukuje posady. Oferty sub: „Rutynowana". 13

**NAUCZYCIEL** gimnazjum udziela lekcji angielskiego i niemieckiego (konwersacji, literatury i korespondencji handlowej). Lipstayn, Gdańska 28, m. 5 od 6—8 wiecz. 13

**INTELIGENTNA** izraelitka w średnim wieku, przez kilka lat przebywała zagranicą, pragnie objąć posadę u starszego pana słabego na wyjazd zagranicę lub w kraju. Pierwszorzędne referencje.. Wymagania skromne. Łaskawe oferty pod „Sumienna". 15

**CHŁOPIEC** potrzebny do fabryki luster, Gdańska 42. 13

**FACHOWIEC** branży papierniczej z dziewięcioletnią praktyką dobrze wprowadzony z klijentelą w Łodzi i na prowincji, pragnie zmienić posadę. Łaskawe oferty do adm. „Republiki" pod „Piśmienne materjały". 13

**POSZUKUJĘ** inteligentnej wykwalifikowanej osoby do 8-letniej dziewczynki od 12—8 wieczór. Wiadomość: Bankier, Piotrkowska 82, między 5—6. 13

### Nauka i wychowanie

**ENGLISH LADY** wants demie-place and lessons in a/good house. Apply to Administracja „Republiki". 17

**MISS** Mary gives English, frensh and german lessons, Traugutta 2, I fr. 5

**A LADY** loko knows quite perfectly the English and German languages wans to find occupation as a Correspondent for half a day. Sub „English German". 13

**MŁODA** francuska udziela francuskiego w najszerszym zakresie. Konwersacja, literatura, matura. Specjalna metoda dorosłym, kurs skrócony wyjeżdżającym. Sienkiewicza 52, m. 36 3—5 po poł. 14

**NIEMIECKIEGO** gruntownie udzielam. Zapewniam szybkie postępy. Piotrkowska 189, m. 1, tel. 43-84. 15

### Rozmaite

**DYPLOMOWANA** absolwentka instytutu pedagogicznego J. J. Rousseau w Genewie otwiera komplet popołudniowy dla dzieci od lat 4—7. Wychowanie, zabawa, początki nauki, na żądanie konwersacja francuska. Informacje: J. Wajsówna, Piotrkowska 271, m. 8 13

**ARTYSTA**-malarz L. Jankowski, Specjalność: portrety. Przyjmuje obstalunki po cenach bardzo niskich. Radwańska 7. 20.9

**KRYNICA** Zdrój Pensjonat „Pod Słońcem" położony obok parku łazienek poleca pokoje z utrzymaniem. Ceny znacznie zniżone. 17

**CHOROBY** serca, Basedow, astma. Sanatorium „Salus" d-ra Kupczyka, Kraków Szujskiego. 31

### Zagubione dokum.

**MICHAŁ** Bryczkowski zagubił dowód osobisty oraz świadectwo handlowe na rok 1929. 13

**ZAGUBIONY** został wyciąg z ksiąg stałej ludności, wydany Leonowi Szulcowi przez Magistrat m. Łodzi, również różne papiery wartościowe. Uczciwy znalazca proszony oddać: Wólczańska 79. 13

**ZGUBIONO** kwit inkasowy Nr. 5385, Garcarski, Łagiewnicka 11. Nr. 14538, Grodzisk 278, zł 88 13

**Dr.**

## RITT

**powrócił.**

## CZY WIESZ,

że tylko u nas dostaniesz najtaniej **RADJO** na spłaty miesięczne w cenie od 175 zł. za 3 lampowy aparat. Tylko własny wyrób z polskiego materjału

**POLSKIE RADJO**
**INŻ. J. KRZYŻANOWSKI I S-ka.**
Andrzeja 4.

**Doktór**

## Wołkowyski

**powrócił.**
**Cegielniana 25**
Telefon 26-87
**Specjalista chorób skórnych, i wenerycznych**
Elektroterapja.
Leczenie lampą kwarcową.
przyjmuje od godz 8—2 i 5—9 wiecz w niedz. i święta 9-1
Dla pań od 5 — 6. oddzielna poczek.

**Doktór**

## Łagunowski

specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
**przeprowadził się** na ul.
**Piotrkowska 70** (róg Traugutta).
tel. 81-83
Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, od 1 do 2.30 pp., od 6 do 8.30 w., w niedzielę i święta od 10 do 1-ej

**Dr.**

## W. Balicka

**powróciła.**
**Sienkiewicza 95**
przyjmuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 2 do 4 i 7—8 tylko kobiety i dzieci

**Dr. med.**

## Niewiażski

**specjalista chorób skórnych wenerycznych** i moczopłciowych
ul. **Andrzeja 5**
Tel. 59-40
Przyjmuje od 8—11 i od 5—9. w niedziele i święta od 9—1
Oddzielna poczekalnia dla pań

**Dr. med.**

## Dr. Grogslik

Choroby skórne i weneryczne. Instytut Röntgen leczniczy i światło leczniczy. Lampa kwarcowa
**Al. Kościuszki 27-4**

Dr. med.

## St. Bibergal

**Moniuszki 11,** telefon 63-22.
Choroby skórne i weneryczne elektroterapja.
Przyjmuje od 8—10 i od 5 — 8 wiecz. W niedz. od 10—1

## LAUREATKA

moskiewskiego konserwatorjum, udziela lekcji gry fortepianowej.
**Wschodnia 72** mieszk. 19.

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. Godziny przyjęć Redakcji 6—7 po poł. Telefon Administracji 22-14. Telefony Redakcji: 27-24. 36-43, 36-41.

Prenumerata „Ilustrowanej Republiki" ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 5.60 za odnoszenie do domu 40 gr., z przesyłką pocztową w kraju zł. 6.50. zagranicą zł. 10. „Express" i „Republika" wraz z odnoszeniem 9.00 złotych

**Ogłoszenia:** ZWYCZAJNE: 10 gr. za wiersz milimetrowy (na stronie 10-szpalt.) W TEKŚCIE: 40 gr za wiersz milimetrowy (na stronie 4-szpalt.) NEKROLOGI: 30 gr za wiersz mil (na str 4-szp.) Zaręcz i zaślub. po tekście 10 zł.. miejsce zastrzeżone specjalna dopłata Zamiejscowe o 50 proc zagraniczne o 100 proc droższej Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Ogłoszenia specjalne o 50 procent drożej Drobne 12 groszy. — Najmniejsze zł. 1,20. poszuk. pracy 10 groszy.

Wydawca: Władysław Polak — Redaktor odpow.: Wacław Smólski. — W drukarni „Republiki" sp. z ogr. odp. Piotrkowska 49 i 64.